

AKTUALNO VPRAŠANJE

Ze dlje časa razpravljamo o same-finansiranju komunalnih fondov. Gre za to, da bi se komunalni fond (voda, kanalizacija, stanovanja, promet itd.) vzdrževali in amortizirali sami z ekonomskimi cenami komunalnih storitev. Dejansko pravzaprav neposredni proizvajalci že sedaj plačujejo polne cene, vendar v glavnem posredno, preko družbenih davkov.

Neposredno finansiranje teh fondov, ki je možno le z ekonomskimi cenami, bi vplivalo tudi na to, da bi bila razpoložljiva sredstva ekonomičneje in smotrneje izkoriščena. Dana bi bila realna osnova za obnovo in vzdrževanje objektov, okrepite bi se družbeno

upravljanje stanovanjskih hiš itd., skratka korak k izpolnitvi gospodarstva.

O tem se razpravljali tudi na zadnji skupščini Stalne konference mest v Zagrebu, ki je mnenja, da je prehod na samofinansiranje komunalnih fondov napreden proces.

Zanimali smo se na Občinskem ljudskem odboru v Kranju, kako je s samofinansiranjem komunalnih fondov v kranjski občini. Odgovor se je glasil:

«V kranjski občini smo v tej smeri sedaj storili to, da smo sprejeli uredbo obveznih pristojbin za priključke hiš na javno vodovodno omrežje. Razpravljali smo tudi že o povišanju vodarine,

vendar je za sedaj razprava zamrta. Prav tako za sedaj še nismo razpravljali o uveljavljanju ekonomskih cen za ostale komunalne storitve. Preden pa bi prišlo do kakršnihkoli ukrepov, bo treba stvari dobro proučiti, da bodo cene v skladu s plačili in da ne bo pri tem najbolj prizadet ravno naš delavec. Vendar — kakorkoli nekateri menijo, da so ti ukrepi v nasprotju z naporji za dvig življenjskega standarda, imajo vendarle za cilj normalizacijo naših gospodarskih razmer in izboljšanje komunalnega gospodarstva, kar pa bo imelo končno ugodne posledice na realni dvig življenjske ravni.»

Lj.

AKTUALNO VPRAŠANJE

NAŠE GOSPODARSTVO V PRVEM POLLETJU 1957

Industrijska proizvodnja za 19, izvoz za 20 odstotkov večji kot v istem obdobju lani - Dvig delovne storilnosti

Podatki in analize o gibanju jugoslovanskega gospodarstva v prvem polletju letos kažejo, da se je gospodarska aktivnost v tej dobi znatno povečala in da se uspešno izpolnjujejo glavne naloge gospodarske politike, določene z družbenim planom za leto, tako glede proizvodnje, zaposlenosti in gibanja delovne storilnosti, kakor tudi glede stabilizacije trga, potrošnje prebivalstva in standarda ter zunanjetrgovinske izmenjave.

Glavna značilnost gospodarstva v celoti je predvsem povečana proizvodnost, ki so jo dosegle letos v prvem polletju vse gospodarske panoge.

Industrijska proizvodnja se je povečala v prvem polletju za 19% v primerjavi z isto dobo lani ter za 26% v primerjavi z isto dobo leta 1955. Industrijska proizvodnja se je povečala v vseh industrijskih panogah, razen v proizvodnji tobaka. — V skladu s postavkami zveznega družbenega plana je bila v prvem polletju pomembno poveča-

čana proizvodnja reprodukcijskega materiala in potrošnega blaga.

Tudi na področju zunanje trgovinske izmenjave so bili doseženi zelo pomembni uspehi, saj smo v juliju dosegli doslej najvišji izvoz v letošnjem letu. Samo v tem mesecu smo izvozili za 62,5 milijard.

Za razvoj naše trgovine v prvem polletju je značilno znatno razširjanje skupne blagovne izmenjave z inozemstvom, kar se je pokazalo v povečanju izvoza in uvoza. Izvoz je v prvih šestih mesecih letos dosegel vrednost 52 milijard dinarjev, ter je bil za okoli 8 milijard ali za 20% večji kakor v istem času lani. — Največji delež v izvozu so imele v tem času ladjedelništvo, črna in barvna metalurgija, kemična, lesna, tekstilna in kovinsko-predelovalna industrija. Razen tega se je tudi struktura izvoza pomembno izpremenila. V prvem polletju se je namreč znatno povečal izvoz končnih industrijskih izdelkov in predelav, tako da se je izvoz povečal skoraj izključno s temi industrijskimi izdelki, medtem ko je bil izvoz kmetijskih pridelkov, kakor je bilo tudi predvideno s planom, nekoliko manjši kakor lani. Na podlagi dosedanjega izvoza in nadaljnjih ugodnih pogojev za proizvodnjo, se pričakuje nadaljnji ugoden razvoj in preseganje programa izvoza, ki je bil predviden z družbenim planom za letošnje leto.

Obisk belgijskega sind. funkcionarja

V začetku tedna je obiskal tudi Gorenjsko predsednik metalurških sindikatov Belgije G. Latten. Obiskal je Kranj, Vintgar in Bled, za tem pa je nadaljeval pot proti Zagrebu. G. Latten pride vsako leto na dopust v Jugoslavijo in hkrati obišče tudi jugoslovanske sindikate. Pravi, da vsako leto sproti opazki, kako naglo se pri nas izboljšuje življenjski standard. O tem se je s sindikalnimi funkcionarji tudi največ razgovarjal.

Peti seminar v Gozd Mrtulku zaključen

Gozd Mrtulak, 8. avgusta. Mladinci in mladinke, ki obiskujejo seminar za mlade učitelje v Gozd Mrtulku, bodo odšli jutri domov. V nedeljo pa se bo v Gozd Mrtulku začel novi VI. letošnji seminar, ki je namenjen mladim voditeljem društvenih organizacij.

GLASLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO X. — ST. 61 — CENA DIN 10.—

Kranj, dne 9. avgusta 1957

Obrt na začetku razvoja

Ali bodo obrtna podjetja izkoristila kredite za modernizacijo obratov?

Obrt, trgovina in gostinstvo sta upravičeno v središču pozornosti gospodarskega dogajanja. Te panoge namreč lahko v največji meri neposredno pripomorejo k izboljšanju življenjske ravni posameznikov in celote. Zato ni vseeno, koliko so te panoge razvite, koliko so, nadalje, sposobne zadostiti potrebam potrošnikov.

V skladu s splošnimi smernicami našega gospodarskega razvoja so tudi družbeni plani občin in okraja letos posvetili veliko skrb prav tem gospodarskim panogam in namenili z ustreznimi predpisi zanje dokajšnja denarna sredstva.

Tako je tudi v kranjskem okraju. V občinskih družbenih planih je namenjen za razvoj obrti več kot 106 milijonov dinarjev sredstev, razen tega pa razpolagajo še sama podjetja s približno 80 milijoni dinarjev. (Zadnja številka velja za lansko leto, ki pa se v letošnjem letu kljub spremenjenemu načinu delitve dohodka, ne bo bistveno spremenila.)

V blejski občini bodo šla vsa sredstva, ki jih bo osivarila obrtna dejavnost v proračun občine, v bohinjki občini pa je planiranih za obrt 1.200.000

dinarjev kreditnih sredstev, v občini Cerklje 1.565.000, v Gorenji vasi 1.030.000, na Jesenicah 12.000.000, v kranjski občini 67.755.000 din, v Radovljici 6.000.000, v Skofji Loki 6.500.000, v tržiški občini 5.149.000, v Zelezniških 2.300.000 ter v Zireh 3.284.000 dinarjev. Poudariti je treba, da so to sredstva, ki bodo uporabljena večidel za obrt, v nekaterih občinah (Cerklje, Kranj, Zelezniški) pa bodo od tega uporabili določene zneske tudi za trgovino in gostinstvo ter drugo komunalno dejavnost.

Pri Okrajnem ljudskem odboru ni posebnega kreditnega sklada za obrt, čeprav je bilo pri sprejemu prvotnega družbenega plana planiranih 28 milijonov dinarjev, ki pa so jih pri popravku razdelili na občine.

Upravičeno ali neupravičeno tarnanje

Vse do letos, je bila praksa občinskih ljudskih odborov — pa tudi okraja — da so sredstva, namenjena za razvoj obrti, trgovine in gostinstva,

uporabljali v druge namene, največkrat za negospodarske investicije. Zato so obrtna in druga podjetja upravičeno tarnala, češ, saj nimamo sredstev, saj nimamo možnosti, da bi naredili smelejši korak naprej pri razvoju naših podjetij.

To tarnanje je bilo do sedaj bolj ali manj upravičeno...

Kakšen pa je položaj letos? Obstoja bojazen, da obrtna podjetja ne bodo mogla pravočasno in preudarno uporabiti vseh sredstev, ki jih imajo bodisi sama na razpolago ali pa tista iz kreditnih skladov pri občinskih ljudskih odborih.

So za to sicer objektivne težave. Obrtna podjetja, zlasti manjša, ki zaposlujejo le 5 do 10 delavcev, nimajo lastnega strokovnega kadra, ki bi bil v stanju pravočasno in kvalitetno pripraviti vse obsežno gradivo, potrebno za odobritev investicijskega posojila. Prav s tem v zvezi je slišati nekatera mnenja, da bi bilo pametno ustanoviti pri občinskih ljudskih odborih neka telesa, ki bi nudila takim manjšim podjetjem pomoč pri urejanju teh, dostikrat administrativno in tehnično dokaj zahtevnih zadev. Pri obrtni zbornici pa se ne ogrevajo za ta predlog, češ da to ne bi bilo trenutno kdove kako potrebno.

Dosedanji podatki kažejo, da so podjetja najela doslej le neznamen del sredstev iz skladov za razvoj obrti. Večina kreditov so, najela že obstoječa

obrotna podjetja za modernizacijo ter tu in tam tudi za celotno rekonstrukcijo obratov. Da se je vse skupaj nekoliko zakasnilo, je krivo tudi to, da so bili občinski družbeni plani, tudi v letošnjem letu, sprejeti razmeroma dokaj pozno.

Iz razprave z nekaterimi zastopniki obrtnih podjetij in tudi na obrtni zbornici so mnenja, da bi bilo potrebno ustanovljati tudi nove obrtne delavnice, saj ugotavljamo vsako leto, da zlasti nekaterih, predvsem uslužnostnih obrtnih obratov primanjkuje in jih je še iz leta v leto manj. Zaradi tega menijo, da bi morali občinski ljudski odbori, z razpoložljivimi kreditnimi sredstvi, začeti ustanovljati posamezne obrtne delavnice in tako najuspešneje pomagati razvoju obrti na svojem področju. Seveda ne gre pri tem zmanjševati pomena obnove, sedaj večinoma že zastarelih obstoječih obrtnih obratov in delavnic.

Kljub objektivnim težavam, s katerimi se bore in so se borila obrtna podjetja, pa se ne moremo znebiti občutka, da le niso storila dovolj, da bi pravočasno pripravila vse gradivo, ki jim je potrebno za najetje investicijskih posojil. Smo torej pred dejstvom, da sredstva so, vprašanje pa je, če bodo uspešno in preudarno izkoriščena...

I. A.

Turistična sezona je v polnem razmahu in skozi naše kraje dan za dnem hitijo številni avtomobili tujecev, namenjenih na Jadransko morje in drugam (zgoraj). Turista posebne vrste pa sta Indija na sliki levo zgoraj, ki potujeta na avtostop; kot sta dejala našemu fotografu, bosta na ta način prepotovala okrog 30.000 kilometrov, na polj pa bosta 8 mesecev. — Primskovski most čez Kokro je te dni zaprt za promet, ker ga bodo obnovili in razširili (levo).

naš razgovor

Že dve leti presega normo

Ivan Srpan je eden najboljših delavcev v Industriji obutve «Planika» Kranj. Po poklicu je čevljar. Zdej dela v prirezovalnici, kjer presega normo tudi za 50, večasih pa celo za 70 odstotkov. Na razgovor smo ga najprej telefonično povabili v uredništvo. Opravičil se je, da se po delovnem času ne zadržuje v Kranju, ampak se vsak dan vozi z avtobusom na Belo pri Predvoru, kjer stanuje z družino. Zato ga je naš sodelavec obiskal kar v tovarni in mu postavil nekaj vprašanj.

«Ste že dolgo zaposleni v Planiki?»
«Dve leti je od tega, kar sem prišel sem.»
«So vas takoj namestili v prirezovalnico?»
«Da. To delo mi gre tudi najbolje od rok. Vajen sem ga še iz Ljubljane, čeprav sem na prejšnjem delovnem mestu razen prirezovalno opravljal tudi druga dela.»
«Kdaj vam je prvič uspelo preseči normo?»
«Ze prvi mesec po prihodu v tovarno. Potem je šlo vedno bolje.»
«Ali ob tolikšnem presegu norme prihranite tudi kaj materiala?»

«Trudim se, da režem kar se da ekonomično. Do sedaj sem vedno kaj prihranil. Od prihranka mi podjetje izplača tudi 10 odstotkov v denarju.»

«Koliko ur dnevno ste zdoma?»

«Zjutraj se odpeljem z avtobusom v Kranj že 15 minut pred peto uro. V tovarni sem redno ob pol šestih. Predvidena sprememba delovnega časa nam bo vsem vozačem prišla prav. V kratkem bomo namreč začeli delati ob 5.50 uri in končali deset minut pred 14. uro. Tako ne bo treba nikomur hiteti na avtobus pred koncem dela.»

«Boste preživeli dopust v počitniškem domu «Planika» v Portorožu?»

«Letos ne. Namenjem sem na Notranjsko, od koder sem doma.»

Tovariš Srpan je o svoji pridnosti pri delu govoril dokaj skromno, zato smo zvedeli več o njem od mojstra in obratovodje. Povedala sta, da je zelo vesten in hiter delavec, da reže najbolj kvalitetno ter tudi največ prihrani. Vrednost prihranka za letošnje polletje znaša nekaj nad 234.000 dinarjev.

TE DNI PO SVETU

△ Jugoslavija, ki vodi izrazito politiko mirne koeksistence, ima v svetu velik ugled. Zelja po miru in medsebojnem sodelovanju se kaže tudi v vrsti obiskov visokih državnikov v Jugoslaviji, kakor tudi predsednika Tita v številnih državah sveta.

Pred dnevi je prispel v našo državo predsednik demokratične republike Vietnam Ho Si Minh, na uradni petdnevni obisk.

Po ogledu Beograda, Zagreba, Opatije se je predsednik Ho Si Minh sestel s predsednikom republike na Brionih.

Prijateljsko srečanje državnikov obeh dežel se je nadaljevalo v sredo na sosednjem otoku Vanga. Predsednik Tito je z motornim čolnom odpeljal na sosednji otok Vango predsednika Demokratične republike Vietnam, kjer sta državnik nadaljevala z razgovori.

Razgovori so znova potrdili prijateljstvo med narodi obeh dežel, ki ju vežejo skupni cilji izgradnje socializma. Predstavniki obeh dežel poudarjajo, da Jugoslavija in demokratična republika Vietnam v svoji zunanji politiki odločno zagovarjata načela aktivne koeksistence, miroljubnega obravnavanja vseh spornih problemov, kakor tudi vsestranskega sodelovanja med vsemi socialističnimi deželami.

△ Angliški vojaški strokovnjaki so se sestali v Londonu, da bi pripravili načrt o operacijah proti spornikom v Omanu, da bi jih tako Velika Britanija likvidirala. Toda v Omanu ne gre vse tako lahko od rok. Sodeč po nekaterih vesteh, omanski sporniki, ki se bore proti britanskim četam v južni arabski puščavi, tudi na diplomatskem torišču zmagujejo. V tem ko so se angleški strokovnjaki posvetovali v Londonu, so se v Kairu sestali predstavniki arabske lige, da bi pripravili protest, ki ga nameravajo poslati Varnostnemu svetu OZN proti angleški intervenciji. Politični odbor arabske lige se bo v petek ponovno sestel po posvetovanju njenih predstavnikov z ustreznimi vlada.

△ V odgovoru na vprašanje, kaj misli o nedavnih razgovorih med vlad. in partijskima delegacijama Sovjetske zveze in Jugoslavije v Romuniji, je zunanji minister Dulles dejal: »Sestanek nas ni presenetil. Mi smo že prej računali, da si bodo po spremembah v sovjetskem vodstvu, zlasti po odstranitvi g. Molotova, znova prizadevali pritegniti Tita. Zato nas dejstvo, da je do sestanka prišlo, ni presenetilo. Bilo je povsem logično, da je do njega prišlo... Zdi se mi docela jasno, kolikor je zdaj mogoče presoditi, da se ni zgodilo nič, kar bi privedlo predsednika Tita do tega, da bi spremenil svoje stališče, da je mogoče imeti komunistični red, pri tem pa ne biti pod gospostvom tistega, kar imenujemo »internacionalni komunizem«. Doslej nimamo razlogov, da ne bi verjeli, da se je karkoli važnega spremenilo.

△ Predsednik zahodnonemške socialdemokratske stranke Erich Ollenhauer je v sredo v razgovoru z nekim novinarjem izjavil, da Zahodna Nemčija ne bo zapustila Atlantskega pakta brez soglasja zahodnih veselil. Socialdemokratska stranka ne bo pod nobenim pogojem začela enostranskih pogajanj s Sovjetsko zvezo za ponovno združitev Nemčije. Zahodna Nemčija bo zapustila atlantsko zvezo, če bo Sovjetska zveza privolila v ponovno združenje, a svobodno Nemčijo in če se bo pridružila ZDA v evropskem varnostnem svetu.

△ Kakor poroča radio Varšava, je varnostna služba glavnega poveljstva ljudske milice v Katoivicah te dni zaprla člane ilegalne organizacije »Nemški komite boja«. Radio Varšava je poročal, da so pri aretiranih našli večje količine orožja in letake v nemščini.

IZDAVA ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 475, 397 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA 50 DINARJEV

LJUDJE IN DOGODKI

DOBRODOŠEL GOST

V središču vietnamske prestolnice v Hanoju, se lesketa prozorno jezero. Ob njegovi obali se dviga veličastna stara pagoda. O njej kroži legenda, ki se po ustnem izročilu prenaša iz roda v rod, da je pred davnimi, davnimi leti na obali jezera neki vietnamski ribič lovil z mrežo ribe v bistri jezerski vodi. Tistega dne pa je namesto rib z mrežo izvel svetli meč. Tedaj je, tako pravi legenda, ribič s tem mečem dvignil splošno ljudsko vstajo in izgnal iz Vietnamu kitajske osvajalce. V spomin na ta dogodek so ob jezeru zgradili veliko, lepo pagodo.

Čeprav je to le legenda, vendar živo simbolizira svobodoljubne težnje in osvobodilni boj vietnamskega ljudstva. Kitajski osvajalci so nekaj stoletij vladali nad vietnamskim narodom, napadali so ga Mongoli, da bi po skoraj tisočletjih težko varovane svobode Francozi spet nataknili jarem odvisnosti malemu, toda hrabremu ljudstvu Vietnamu. V drugi polovici prejšnjega stoletja so Francozi napravili iz Vietnamu svojo kolonijo, toda svobodoljubnega duha niso mogli zatreti. Vietnamsko ljudstvo svet začenja boj, tokrat proti francoskim osvajalcem. Do leta 1930 je na čelu osvobodilnega gibanja bila buržoazija, odtlej pa prevzame vodilno vlogo delavski razred, ki se je z nastankom industrije pojavil v deželi. Tega leta so ustanovili Komunistično partijo Indokitajske. Komunisti in drugi napredni elementi so zlasti razvneli osvobodilni boj v obdobju 1935—1936. Leta 1941 so vietnamski revolucionarji ustanovili Ligo za neodvisnost Vietnamu, po-

budnik tega pa je bil Ho Si Minh. Do konca druge svetovne vojne je Liga bila hud boj z japonskimi okupatorji in proti francoskemu kolonializmu. 2. septembra 1945 je Ho Si Minh razglasil neodvisnost Vietnamu.

Toda komaj tri tedne pozneje so francoske čete spet vkorakale v Vietnam. Spet je izbruhnil boj za neodvisnost, boj proti tujemu gospostvu. Plamen osvobodilnega boja je zajel ves Vietnam in Francozi so kljub ameriški pomoči postopoma izgubljali tla pod nogami. Ko je padla trdnjava Dien Bien Fu, je postalo očito, da je francoskemu kolonializmu odklenalo na vietnamskih tleh. Poleti 1954. leta so v Ženevi podpisali premirje: ob 17. vzporedniku pa so potegnili mejno črto, ki je razdelila Vietnam v dva dela. Ženevska konferenca je tako napravila konec dolgoletnemu vojskovanju, ni pa rešila vietnamskega problema.

Južni Vietnam skuša s tesno naslonitvijo na Zahod poiskati izhod iz težkih notarnjih naporov, ki ga razjedajo, in se postavi po robu čedalje močnejšim težnjam vsega vietnamskega prebivalstva po združitvi dežele. Severni del — Demokratična republika Vietnam — pa ustvarjalno razvija svoje politične, gospodarske in kulturne dobrine, ki jih je kolonializem surovo dušil desetletja. Miroljubna prizadevanja Ho Si Minhove vlade po zedinjenju obeh delov dežele imajo širok odmev med vsem vietnamskim ljudstvom, toda za zdaj še ne morejo premostiti umetne pregrade, ki jo je zgradila blokvska politika v času hladne vojne. Jugoslavija je vedno podpira-

la koristna prizadevanja Demokratične republike Vietnamu pri naporih za združitev dežele, kakor tudi v socialistični graditvi. Simpatije naših narodov so bile vedno na strani pogumnega boja vietnamskega prebivalstva, bodisi v boju proti tujemu gospostvu ali pa v prizadevanjih za razcvet dežele.

Zdaj sprejemamo v naši deželi visokega gosta, predstavnika Vietnamu — predsednika republike Ho Si Minha. »Narodi naših dveh dežel, je dejal v zdravici na čast svojemu gostu predsednik republike Tito, »so zamiljepisno daleč narazen so v minulosti malo vedeli drug o drugem. Dogodki zadnjih desetletij... pa so nas ne le tako zblížili, da se čutimo zdaj, ko smo sosedje, marveč so tudi pripomogli, da smo navezali mnoge stike ter dosegli medsebojno razumevanje, sloneče na skupnem boju in skupnih težnjah za pridobitev narodne neodvisnosti, za družbeni napredek in za okrepitev miru v svetu.«

Podobna usoda v preteklosti in skupni cilj v prihodnosti predstavljata tesno vez, ki drži narode obeh dežel. Sorodni pogledi v zunanji politiki in istoletni napor v graditvi socializma so tako trden temelj prihodnjega sodelovanja med Vietnamom in Jugoslavijo. Razgovori med predstavniki obeh držav spriče tega ne morejo dati drugega kot široko, načelno razumevanje in plodno sodelovanje v prihodnje.

Predsednik Demokratične republike Vietnamu Ho Si Minh je zato res drag, prijeten in dobrodošel gost v naši deželi. MARTIN TOMAZIČ

naša kronika

PRIPRAVE ZA VI. KONGRES LJUDSKE MLADINE SLOVENIJE

Kranj, 8. avgusta. Včeraj popoldne so se tu zbrali delegati za VI. kongres LMS, ki bo 13. in 14. septembra v Celju. Delegati za kongres so bili izvoljeni na okrajni konferenci LMS letos. Iz kranjskega okraja bo odšlo na kongres 44 mladincev in mladink.

Na včerajšnjem posvetovanju so govorili o pripravah na slovenski mladinski kongres, kjer bodo največ pozornosti posvetili društveno zabavnemu življenju mladine. Okrajni komite LMS bo v ta namen pripravil posvetovanje o problemih kulturno zabavnega življenja gorenjske mladine, kjer bodo največ razpravljali o filmu kot vzgojnem sredstvu. Razen tega nameravajo organizirati tudi medsebojne posvete mladine s podjetji.

OKOLI 500 GORENJSKIH MLADINCEV V DELOVNIH BRIGADAH

Na letošnjih delovnih akcijah je sodelovalo okoli 500 mladink in mladincev z Gorenjske. Delali so v enajstih brigadah, ki so urejale otok Stešnjak, gradile športni stadion v Ljubljani, cesto v Brkinih itd. Za izredne uspehe so bile tri brigade dvakrat proglašene za udarne, ostale pa so ta naziv prejele po enkrat. V soboto je odpovala v Izolo še zadnja, to je 12. brigada.

Mladina je letos množično sodelovala tudi pri urejanju vasi. Najlepše uspehe so dosegli v Leskovicah, na Bledu, v Velesovem itd. V Bohinju je mladina dala pobudo za beljenje hlevov, v Skofji Loki pa je sodelovala pri urejanju naselij in gradnji športnega igrišča. Poj.

KMEČKA MLADINA SI BO OGLEDALA SEJEM V NOVEM SADU

Okrajni komite LMS Kranj pripravlja za kmečko mladino z Gorenjske izlet na mednarodni sejem kmetijskih strojev in pridelkov v Novem Sadu. Mladinci bodo tam lahko prisostvovali tudi nekaterim posvetovanjem o uporabi strojev, agrotehničnih ukrepih v kmetijstvu itd. Na izlet bodo lahko šli tudi mladinci z državnih kmetijskih posestev, na katerih so pred kratkim ustanovili mladinske aktivne.

MEDNARODNI PEDAGOŠKI SEMINAR ZA UČITELJE ESPERANTA V KRANJSKI GORI

Zadnje dni v juliju je bilo v Porentovem domu v Kranjski gori zelo živahno. 90 prosvetnih delavcev iz različnih delov naše države in tudi nekaj gostov iz inozemstva se je zbralo v tem delu Gorenjske, da izmenjajo svoje dosedanje izkušnje pri pouku esperanta v šolah in da se pripravijo za delo v novem šolskem letu.

Pri nas se šolska mladina za esperanto zelo zanima, saj je obiskovalo v preteklem šolskem letu neobvezen pouk esperanta nad 500 učencev in dijakov. Reforma šolstva pa daje možnost, da uvedemo esperanto kot poizkus v IV. razrede nekaterih eksperimentalnih osnovnih šol, kjer bi se mednarodni jezik poučeval redno med obveznimi predmeti.

Dr. Neergaard iz Kopenhagna je ob zaključku seminarja čestital predsedniku Federacije esperantistov Jugoslavije Petru Zlatnarju in pohvalil organizacijo pedagoških tedna v Kranjski gori. S. T.

V CERKLJAH UREJAJO PARK

Člani ZB občine Cerklje so pred dnevi začeli urejati park v središču naselja Cerklje, kjer bodo postavili spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja. Za spomenik so prispevali nekaj prebivalci sami, nekaj organizacija ZB, nekaj pa Občinski ljudski odbor Cerklje. Prostovoljci bodo uredili tudi fasado poslopja, pred katerim zasajajo park. Okoličica spomenika bo torej vsa preurejena. Spome-

nik bo visok 6 m, tehtal pa bo 13 ton. Na njem bodo vklesana imena padlih, reliefi ob straneh pa bodo prikazovali narodnoosvobodilni boj. Spomenik bodo odkrili 4. oktobra, ko bodo v Cerkljah slavili občinski praznik. Do sedaj so se pri delu najbolj izkazali člani kolektiva Opekarne Češnjek, Zage Cerklje ter združniki KJZ Cerklje.

kratko, vendar zanimivo

ZALNA KOMEMORACIJA POD STORŽIČEM

V nedeljo dopoldan je bila pred spomenikom padlih borcev I. kranjske čete nad Lomom pod Storžičem žalna komemoracija, katere se je udeležilo več članov Zveze borcev in drugih organizacij. Zbranim je govoril Stane Toplak, preživeli borec iz prve borbe z okupatorjem. — V svojem govoru je orisal potek te borbe, kakor tudi kasnejši razvoj kranjske čete in Kokriškega odreda. Cr.

PRIJETNO JE OB MORJU POD PLATNENIMI STREHAMI

Taborniki družine »Svobodni Kamnitnik« iz Skofje Loke so se vrnili s taborjenja. Taborili so v Fažani pri Pull. Življenje v taboru je bilo veselo in tudi vreme jim je bilo naklonjeno. Z letošnjim taborom ob morju so si loški taborniki pridobili ugled in s tem tudi nove člane. Že letos se bodo pričeli pripravljati na taborjenje v prihodnjem letu. Predvidevajo, da bodo imeli dva tabora: enega na Gorenjskem, drugega pa ob Jadranu. K. J.

PREŠERNOV PEVSKI ZBOR NA OTOKU PAGU

Prešernov pevski zbor iz Kranja se je pred kratkim vrnil z 10-dnevne turneje po otoku Pagu. V teh dneh je zbor zabeležil več koncertov, in sicer v Pagu in Nivalji. Mimo teh je pevski zbor sodeloval 22. julija na proslavi Dneva vstaje, ki jo je pripravila kolonija iz Šiške — Ljubljana in 26. julija na proslavi Dneva vstaje hrvatskih narodov. Naši pevci so bili povsod deležni toplega sprejema in lepega priznanja. S.

V KRANJU BODO USTANOVILI FILMSKI KLUB

Na Okrajnem komiteju LMS v Kranju smo zvedeli, da nameravajo ustanoviti filmski klub. Do ustanovitve tega kluba jih vodi to, da bi mladina sprejemala film kot eno svojih glavnih vzgojnih sredstev. Filmski klub bo imel svoje sekcije tudi po šolah, kjer se bodo razgovarjali o filmih in filmski umetnosti.

Predvidoma bo ta klub ustanovljen prihodnji mesec.

KRANJSKI UPOKOJENCI NA IZLETU

V torek je odšla iz Kranja skupina 130 kranjskih upokojenec na enodnevni izlet v Gozd Martuljk. — V Martuljku so si ogledali turistične znamenitosti in lepote kraja. Č.

LOKOMOTIVA IN AVTOMOBIL STA TRČILA

Dne 7. avgusta nekaj minut po sedmi uri se je na železniškem prelazu pri Slovenskem Javorju pripetila precej huda nesreča. Tovorni avto, ki ga je vozil šofer Zelezarne Jesenice Stanko Rostohar, je zavozil na tračnice v trenutku, ko je iz smeri Jesenice pripeljala tja lokomotiva. Stroj je vlekel avtomobil za seboj kakih 20 metrov. Strojevodja Drago Rončar in šofer Stanko Rostohar sta dobila pretres možganov in druge telesne poškodbe, medtem ko se kurjaču ni ničesar zgodilo. Oba ponesrečenca so takoj prepeljali v bolnico Jesenice.

Do nesreče je prišlo zaradi tega, ker kretničarju prvič ni uspelo do kraja zapreti zapornic, pa jih je ponovno dvignil in spustil, vendar je bilo že prepozno. Stroj je v tem trenutku že zavozil čez prelaz. Škoda na lokomotivi ni velika, tovorni avtomobil pa je popolnoma uničen. J. S.

PROMETNA NESREČA V NAKLEM

V ponedeljek okrog 18. ure je prišlo v Naklem pri Kranju do trčenja med avtomobilom nemškega državljanca in kolesarjem Antonom Grajščem iz Naklega. Le-ta je pripeljal s stranske na glavno cesto in se nenadoma znašel pred avtomobilom. Ker je bila razdalja premajhna, šoferju ni uspelo vozila pravočasno zavreti. Udarca je kolesarja podrl in ga hudo poškodoval. Ponesrečenec je bil takoj prepeljan v ljubljansko bolnišnico.

KAJ SODIMO O...

ŠOLSKI REFORMI (MNENJA STARŠEV)

Sonja Stepan: »Reforme sem se razveselila, ker se gre otrok po končani osemletki lahko učiti kakršnegakoli poklica. Prepričana sem, da bodo učenci v reformirani šoli dobili več uporabnega znanja kot doslej v gimnaziji. Za dekleta se mi zdi zelo koristna uvedba gospodinjskega pouka, pa tudi fantje se bodo prav gotovo marsikaj praktičnega naučili kar bodo lahko s pridom uporabili v vsakdanjem življenju.«

Dr. Gabrijel Cop: »Načelno je reforma za naše šolstvo najboljša možna rešitev, ki pa bo ob sedanjih pogojih praktično le težko uresničljiva. Spričo pomanjkanja sposobnih pedagoških kadrov, učnih načrtov, prostorov in učil smatram, da so ukrepi za uresničevanje reforme še preuranjeni.«

Franc Bogataj: »Zamisli o osemletkah se mi zdi dobra in koristna, želim le to, da se učitelji na teh šolah ne bi več tako pogosto menjavali kot se je to n. pr. dogajalo na Osnovni šoli Kranj.«

Ivanka Vidic: »O reformi sicer ne vem veliko, ker sem bila le redkokdaj na roditeljskih sestankih. Največkrat sem izostala zaradi dela v tovarni. Letos se je vpisala v 5. razred osemletke moja mlajša hčerka. Če bo dobro izdelovala, bo šla ka-

sneje še v gimnazijo, sicer pa jo bomo dali v uk. Tega, da bi se na tej šoli naučila manj kot na gimnaziji, se ne bojim, ker je že moja starejša hčerka s 7. razredi osnovne šole brez težav nadaljevala študij na šoli za sanitarne tehniko v Ljubljani.«

Matko Trček: »Prav je, da se šola reformira in prilagaja sodobnejšim potrebam človeka, zato proti reformi nimam pomislekov. Pozdravljam predvsem to, da bo nova šola skušala nuditi otrokom čimveč praktičnih napotkov za življenje. Tega doslej žal nismo bili deležni.«

Ciril Bren: Reforme sicer ne poznam najbolje, vendar gledam nanjo z nezaupanjem. Mislim, da bi po tej reformi morali imeti kvalificirani delavci tako rekoč srednjo šolo, kar pa se mi zdi predrago. Menim, da bo moralno šolstvo služiti predvsem tudi potrebam gospodarstva ter bi kazalo šolsko reformo prilagoditi tem potrebam. Šola naj bo tista, ki naj se prilagodi potrebam gospodarstva, ne pa gospodarstvo šoli. Gledati moramo na to, da bo izobraževanje tako prilagojeno, da bo najustreznejše glede na človeka, da bo čim cenejše in da bo v najkrajšem času možno izobraziti take ljudi, ki so gospodarstvu potrebni. =ey

„Halo! - je tam tovariš direktor?“

naj mu kaj naroči, nato sva pa oba spustila slušalki.

9.24 MINUT...
»Je tam »Merkur«? — »Da, želite?? — »Tovariša direktorja! — »Trenutek, prosim! — In tovarišica, ki se je oglašila, je odšla ponj. Ni bilo treba dolgo čakati... Tovariš direktor je bil v pisarni, delal je in imel sem občutek, da ga motim. Ker še ni vedel, za kaj sploh gre, sem najin »ad hoc« razgovor, kar se da vljudno prekinil...

KMETIJSTVO V TRŽIŠKI OBČINI

Na zadnji seji je Svet za gospodarstvo tržiške občine obširno razpravljalo o stanju kmetijstva v občini. Če tudi je pomladanska slana uničila pridelek sadja, kljub manj ugodnemu letošnjemu vremenu pričakujemo vsaj povprečno letino.

V Trziču še nadalje obstoja težko vprašanje odkupa kmetijskih pridelkov od privatnega proizvajalca. Lani v juliju je bil krompir v Trziču več dinarjev dražji kot v Ljubljani, četudi so transportne možnosti v Trziču lažje, večje in cenejše. Kje so vzroki? Treba bo že pred odkupno sezono organizirati posvetovanje Kmetijskih združenj z trgovskimi podjetji, ki odkupujejo kmetijske presežke. Svet za blagovni promet občine pa naj imenuje posebno komisijo za nadzor nad prometom z kmetijskimi pridelki.

Kritično je Svet razpravljala tudi o gospodarstvu na zemljiščih splošnega ljudskega premoženja. Večina takih zemljišč doslej oddajajo v najem zasebnikom za kratko dobo, večinoma le za eno leto. Najemniki običajno dobi v najem za eno leto tudi košnja sena. Večinoma zakupniki ne trebijo travnikov, ne gnoje njiv in samo izkoriščajo zemljo. Nujno bi bilo, da se da zemlja v zakup za daljšo dobo in njeno obdelovanje nadzoruje. Ker se na njivah ne kolobari, tudi to zemljo izčrpa. Svet za gospodarstvo predlaga, naj bi zemljišča splošnega ljudskega premoženja prevzela kmetijske zadruge. V Križah bo zadruga jeseni prevzela zemljišča in nasadila jagodičevje in podobne kulture. S tem bo kmetijska zadruga v Križah začela pravo zadržno dejavnost, zaradi katere je bila ustanovljena. Ostale zadruge naj bi jo posnemale. Kmetijsko poselstvo družbenega sektorja »Knezovo« v Kovorju najnikar dobro oskrbuje, manj ugodno pa je stanje gospodarstva na posestvu socialističnega sektorja na Brdu. Nekdaj krasen sadovnjak je skrajno zanemarjen. Hiše ne vzdržujejo. Travnikov ne gnojijo. Vedno bolj se zastavlja vprašanje, če naj se to posestvo proda, ali pa vsaj arondira tako, da bodo pogoji za ustanovitve zadržnega ali socialističnega obrata, ker sedanji najemnik očitno ne more zmagovati dela.

Koloradski hrošč se je tudi na področju tržiške občine zelo razširil ter ogroža pridelek krompirja. Mnogo kmetovalcev se tega ne zaveda v zadostni meri in kaže premajhno interesiranost za uničevanje tega škodljivca. Tudi škropilne ekipe niso bile vedno dovolj disciplinirane. Zato je Svet izdal strožje ukrepe in bo nekrbne kmetovalce prijaval sodniku za prekrške.

Zmogljivost pašnih površin na planinah, ki jih oskrbujejo kmetijske zadruge v imenu občinskega ljudskega odbora, je letos pravilneje izkoriščena, saj je na planinah manj živine. Pašni interesente so opravili precej prostovoljnega dela pri čiščenju pašnih površin. Večjih investicij na tržiških planinah letos ne bo. Jeseni 1956 in letos je prešlo v splošno ljudsko premoženje še nekaj manjših zemljišč bivših agrarnih skupnosti t. j. nižinski pašniki v Lomu in Dolini ter manjše planine Zali potok, Dovžanka ter Konjščica. Nižinski pašniki so zanemarjeni. Interesente naj bi začeli s čiščenjem po zgledu vasi Brezje. Tam je bil pašnik zaraščen. Pašni interesente ter vaščani so pašnik sparcilirali zato, da je vsako na svojem delu izčistil grmovje in podmerski les. Za plačilo so prejel drva, t. j. podmerski les pod 15 cm, ki je prost gozdne takse. Sektorji, kjer ni bilo drv, pa so s skupnim delom očistili vsi vaščani. Do jeseni bo tam pašnik popolnoma očiščen. Podobno akcijo so hoteli organizirati organi ObLO skupno s kmetijsko zadrugo Katarina, toda pravega odziva ni bilo. O zavedi bo moral razpravljati zbor volivcev.

Tekmovanja, ki ga je razpisala Zvezna kmetijska zbornica, se udeležujeta dve zadrugi. KZ Kovor tekmuje z nasaditvijo 50 ha novega strnjene sadovnjaka, KZ Križe pa z nasaditvijo 10 ha strnjene sadovnjaka v Seničnem in tekmuje tudi za večji pridelek krompirja na površini 8 ha.

J. V.

9.27 MINUT...

Ko sem zavrtel telefonsko številko direktorja podjetja »Sadje«, nisem imel zgolj namena ugotoviti, kje je. Zato sva brž zasukala pogovor na cene zelenjave, ki so letošnje poletje precej »astronomsko« in za žep potrošnika huda nadlega. Dejal je: »Cena stročjega fižola najbrž ne bo padla, pač pa se bo — tako vsaj upamo — pocenil paradiznik, ki ga bomo začeli dovažati iz goriških Brd, in prav tako kumare. — Gorenjska še nima dovolj tega blaga, da bi cene postale res tako nizke, kot bi jih želeli.« — In potem še letos do neke mere opravičljiv, sicer pa že močno obrabljen refren: »Tudi neugodnemu vremenu se moramo zahvaliti za tako visoke cene...«

9.30 MINUT...

Na vrsti je bila telefonska številka 173. — »Tiskanina? — »Da!« — »Je tovariš direktor v pisarni?« — »Bom takoj pogledala!« — Čakal sem s slušalko v roki dobri dve minuti in dobil odgovor: »Tovariša direktorja ni in tudi ne vem, kje je...« — Se opravičilo — »Oprostite!« — in že je bilo na vrsti drugo podjetje.

9.35 MINUT...

Trgovsko podjetje »Klasje«. Številka 313. Moški glas je povedal, da je direktor na Trgovinski zbornici, kjer je seja nadzornega odbora. Kdaj se bo vrnil, niso vedeli povedati... »Kličite še enkrat nekoliko pozneje.«

9.40 MINUT...

Precej časa smo porabili preden smo dobili zvezo s tovarno »Sava«. Končno smo jo le priklicali... Ženski glas nam je povedal, da bodo direktorja takoj poklicali, oziroma, da me bodo telefonsko »zvezali« z njim. Sledilo sta dve minuti molka in brnenja v telefonski slušalki... Končno pa opravičilo: »Oprostite prosim, imamo slabe telefone, tako, da vam nikakor ne morem dati zveze...« — Nisem se prav nič hudoval, le vprašal sem, če je tovariš direktor v tovarni in se zadovoljil z odgovorom, da je!

9.42 MINUT...

Zadnji pogovor na našem seznamu... Po nekaj neuspešnih poizkusih sem le priklical tovarno »Planika«. Direktorja, ki sem ga želel, nisem mogel dobiti, ker je bil pravkar nekje v obratu. Moški, ki je bil pri telefonu, je bil zelo prijazen: »Lahko kaj naročim tovarišu direktorju, ali pa če veste, kam naj kličem, ko se vrne?« — »Hvala, ni potrebno, bom sam še enkrat poklical...«

Tu — ut — u — tu —

Končno se je tudi naš telefon oddahnil. Zapisal sem v knjigo telefonskih pogovorov (ki smo jo tudi v našem podjetju pred kratkim uvedli, da bi preprečili zasebna telefoniranja), vse razgovore, ki sem jih imel in z malce nevsakdanjim občutkom začel pisati pričujoče vrstice...

Se pred tem pa sem naredil majhno statistiko:

- direktorjev štirih podjetij, v dveh in pol urah nikakor nisem mogel priklicati...
- zgolj eden od petnajstih direktorjev je bil na dopustu...
- petih direktorjev ni bilo v tem času v podjetju in zgolj za enega niso vedeli, kje je...
- pet direktorjev pa je bilo v podjetjih...

Te vrstice pišemo, ne zaradi tega, da bi hoteli nadzirati vsak korak direktorjev, marveč, da se predvsem pripravimo, ali drže precej pogoste govorice, da direktorjev ne moreš nikoli najti v podjetjih in da ti — če vprašaš, kje so — ne ve na zastavljeno vprašanje nihče niti odgovoriti.

Pripravljeni smo dvomiti v popolno resničnost takih trditve, ki so dostikrat zgolj natolevanja. Hkrati pa nam se vsiljuje vprašanje: Je mar slika, ki smo jo dobili, realna? Mar smo imeli srečo, da smo prav na ta dan dobili vse direktorje doma ali pa na službenih sestankih in sejah? — Potemtakem trditve o tem, da lahko vedno srečaš direktorje med službenim časom v kavarnah, ali pa v »brezdelju«, ne drže! — Je morebiti tej »sreči« botrovala že dokaj pozna ura, ki smo si jo izbrali in bi morali klicati bolj zgodaj? — Kaj bi ugotovili, denimo, če bi naredili tak poizkus tudi v Sk. Loki, na Jesenicah, v Trziču, na Bledu in morda še kje drugje?...

Direktorji so ponekod še vedno »grešni kozli«. So pa ljudje, kot vsi drugi. Z dobrimi in slabimi lastnostmi. Zadnji so čedalje bolj v manjšini in to nas lahko samo veseli. — Zdi pa se, da mnogim direktorjem niso všeč pač iz preprostega razloga, ker so njihovi predpostavljani. Tudi to je moč delno razumeti, saj je nekak odpor ljudi do svojih predpostavljanih na splošno že stara stvar, ki je ne bomo odpravili tako dolgo, dokler bomo na svetu različni ljudje... Morebiti povemo preveč, toda zdi se, da je največkrat ozadje vseh »profislovij« z direktorji tudi — nevoščljivost in ozko pojmovanje nelahkih direktorskih dolžnosti.

Te vrstice niso napisane z zlobo, niti s škodoželjnostjo, še manj pa bi želeli zaradi tega razburjati duhove in si nakopati med direktorji številne sovražnike... — Drži pa, da jim sistem organizacije dela in večkrat preobremenjenost z najrazličnejšimi funkcijami, otežkoča, da bi se bolj poglobljali v probleme podjetja.

Iztok Ausec

GLAS GORENJSKE

PODJETJEM — SOLSKE ODDELKE

Ena izmed glavnih nalog reformirane šole je nedvomno: šolo čimbolj približati življenju, se pravi, povezati jo s proizvodnjo, njenimi nalagami in potrebami, istočasno pa vzgojiti široko razglednega človeka, ki bo sposoben to proizvodnjo tudi voditi in jo upravljati.

Pri uvajanju nove šole z novimi zahtevami bomo najprej trčili ob pomanjkanje možnosti za čimbolj nazoren pouk. Nobena, še tako idealno opremljena šola ne bo mogla dati učencu tega, kar more videti ta s svojimi očmi ali pa celo potipati in preizkusiti. Zato so poučne eskurzije bistveni sestavni del nove šole.

Pri tem bo treba rešiti predvsem dvoje: prevoze učencev v podjetja in organizacijo ogleda proizvodnega procesa v tovarni sami. Glede prvega se mi zde občinski šolski avtobusi nujnost, s katero bi istočasno vsaj v prehodni dobi marsikje rešili tudi vprašanje šolskega obiska bodisi na višje organizirane ali pa na srednje šole.

Podjetja večinoma eskurzije nerade sprejemajo iz preprostega razloga, ker pač pogosti taki obiski z velikim številom otrok motijo proizvodnjo. Na drugi strani pa se podjetja zavedajo, da so prav med temi mladimi obiskovalci njihovi bodoči delavci, tehniki in inženirji, ki jim bo pravilno prikazani proizvodni proces dal marsikatero spodbudo za poznejše uspešnejše delo v tovarni. Zato bi bilo morda pametno, da bi vsako podjetje osnovalo nekak šolski oddelek, ki sicer ne bo neposredno rentabilen, bo pa prav gotovo zelo koristen ne le za naše šolstvo ampak tudi za perspektivni razvoj naše proizvodnje v celoti. Ti oddelki bi morali biti opremljeni z vrsto skic, grafikonov, maket miniaturnih orodij in strojev, z raznimi primerki surovin in ostalih materialov, s primerki izdelkov itd., skratka z vsemi pomagali za teoretično-praktični prikaz (!) proizvodnega procesa, ki v šolskih učilnicah žal premožkrat izzveni v prazno, v goli verbalizem.

Določeno učno enoto bi tu obdelal predmetni predavatelj s sodelovanjem tovarniških vodilnih uslužbencev (inženirjev, tehnikov, mojstrov) in delavcev. Učni uri bi takoj sledila demonstracija postopka v posameznih oddelkih tovarne. Z drugimi besedami: ker v vseh šolah se zdela ne bo možno razviti nazornega pouka do take stopnje, kot si jo želimo, bomo del pouka prenesli v podjetje, kar bo na eni strani pritegovalo pozornost in zanimanje mladih obiskovalcev, na drugi strani pa dalo učencu tudi živo in konkretno (!) predstavo o določeni njo kot tisoči lepih besed z učbeniki vred.

temi in ga neprimerno bolj povezovalo s proizvod-

Če poleg tega še upoštevamo, da se bo lahko učencec ali dijak istočasno zlahka in mimogrede ob teh obiskih spoznaval s problemi delavskega upravljanja, da bodo dalje prav tako ti oddelki mogli odigrati ogromno pozitivno vlogo pri izobraževanju delavcev samih — kar bo prav gotovo pozitivno vplivalo na zvišanje proizvodnosti dela — se mi zdi ta predlog več kot utemeljen in vreden premisleka.

Andrej Cesen

V »PLANIKI« BODO ZGRADILI NOVO KOLESARNICO

Delavski svet Industrije obutve »Planika« Kranj je sklenil, naj podjetje zgradi nov prostor za shranjevanje koles in motornih koles, ker je sedanja kolesarnica zaradi vedno večjega števila vozil postala premajhna. Nova kolesarnica bo stala izven tovarne. Za parkiranje bo imela precej obsežen prostor. Sedanja kolesarnica bodo preuredili v skladišče premoga in skladišče usnjenih, tekstilnih in drugih odpadkov.

V »OLJARICI« SO POVEČALI KURILNICO

V tovarni »Oljarica« v Britofu so v teh dneh zaključili dela pri povečanju kurilnice. Stara kurilnica je bila majhna in lesena, zato so jo iz varnostnih razlogov podrli in sezidali večjo. Povečanje kurilnice pa je bilo potrebno tudi zaradi povečanja kurišča parnega stroja, ki so ga prav tako dokončali v teh dneh. Kurišče parnega stroja so morali povečati, ker se je njihova proizvodnja in s tem v zvezi poraba energije parnega stroja znatno povečala. Celotna gradnja je stala približno 7000 dinarjev.

NA KOKRICI GRADE ZADRUŽNI DOM

Kokričani so leta 1952 pričeli graditi zadržni dom. Ker niso imeli dovolj denarnih sredstev, ga niso mogli dokončati. Dom je prevzela Kmetijska zadruga Kokrica. Po likvidaciji zadruge leta 1954, pa so dom prevzeli domači gasilci. Ker pa ti niso bili kos popravilom, ki jih je bilo precej, za dokončno dograditev pa bi potrebovali najmanj 2 milijona dinarjev, ga je prevzela Kmetijska zadruga Kranj. KUD »Storžič« v Kokrici ima sedaj dom v najemu. Zaradi slabega vzdrževanja in nedokončanih del, je dom pričel že skoro propadati. Sklenili so, da ga morajo popraviti in dokončati najnujnejša dela. Pred meseci jim je Občinski ljudski odbor Kranj dal v ta namen milijon dinarjev. Dokončali so že spodnjo dvorano, na odru pa so uredili novo električno napeljavo in osvetlitev, ki je bila do sedaj le provizorična. Sedaj pa dokončujejo še prostore za igralce in shrambo za kulise. Člani društva pomagajo pri gradnji s prostovoljnimi delom. Potrebno bi bilo, da bi dom tudi na novo prekrili, ker je opaka na strehi že tako slaba, da voda vdira v zgradbo in tako nastaja vedno večja škoda.

Cr.

Ste že kdaj iskali po telefonu katerega izmed številnih direktorjev? Bodisi službeno ali pa kot znanca? — Če ste ga, ali ste imeli srečo, da ste ga običajno našli v tovarni ali v podjetju, na delovnem mestu?

Cepprav vas ne poznam, ne bi mogel reči, da ste imeli vedno »srečno roko« in ga »ujeli«...

To sta vprašanji, ki sta dali pravzaprav pobudo za to reportažo, ki nima sicer prav nič skupnega z obveščevalno službo, čeprav posamezni direktorji ob razgovoru z nami niso niti slutili, za kaj gre... — Mimo tega, za to tudi nismo pooblaščen. — Tudi tega si nismo utvarjali, da bi bili kdove kako sponzorni Sherlocki Holmesi. Zanimalo nas je sobni direktorji ob določeni uri, kje so, ali so doma ali na službenem potovanju, in če v podjetju sploh vedo, kje so...

ooo

Nekega sistematičnega vrstnega reda se nismo držali. Vzeli smo telefonski imenik in kar iz njega prepisali imena, poudarjamo, le večjih podjetij.

Beležili smo vsako besedo... To je bilo v torek, dne tridesetega julija. Ura je bila devet!

ooo

Začetek ni obetal kdove česa. Na telefonske številke 240, 366, 389, in 337 nismo mogli nikogar priklicati. Tudi pozneje smo se zaman trudili in končno ob 11.30 popolnoma obupali... To so bile telefonske številke podjetij »Roleta«, »Kovinar«, »Pletenina« in IBI.

9.10 MINUT...
»Je tam tovariš direktor?« se je glasilo. Vprašanje po žici na telefonsko številko 266, podjetja Elektrarna »Sava«. Zvonki ženski glas je odgovoril: »Trenutek, bomo pogledala...« Nato se je oglašila neka druga tovarišica, ki je najprej vprašala, če je onstran žice ta in ta tovariš in dejala: »Trenutno ga žice ta in ta tovariš v Ljubljani. Vrne pa so okoli desetih ure in ga prosim takrat pokličite...«

9.16 MINUT...
S tovarno »Intex« smo brž opravili. Moški glas nam je povedal, da je direktor odsoten, ker je na dopustu... — »Hvala!«

9.17 MINUT...
Dobiti zvezo s tovarno »Iskra« je običajno velika umetnost oziroma človek mora imeti prav srečo, da ne vrta telefonske številčnice vsaj pet minut. — Prijazna tajnica se je najprej pozanimala, kdo kliče tovariša direktorja, potem pa je dejala, da je službeno odsoten, ker je član neke naše gospodarske delegacije, ki je odpotoval pred dnevi v Teheran.

9.20 MINUT...
Tudi direktorja trgovskega podjetja »Kokra« ni bilo v pisarni, ker je imel pravkar sejo na Trgovinski zbornici. Tako nam je dejala njegova tajnica. Kdaj se bo vrnil, ni vedela povedati.

9.22 MINUT...
Direktor podjetja »Kurivo« žal ni mogel priti k telefonu, čeprav je bil v pisarni. Tisti dan je bil tako prehladen, da mu je vsako govorenje delalo velike preglavice. Tovariš, ki je govoril namesto njega, je še vprašal, če

TOBAČNA TOVARNA V LJUBLJANI prireja skupno s Trgovskim podjetjem »TOBAK« KRAJNJ v petek, 9. avgusta v Kranju DEGUSTACIJO CIGARET MORAVA in ZETA

POSKUSNO KAJENJE bo prepuščeno širšemu krogu kadilcev, katerih mnenje bo tovarni dragocen pripomoček pri določanju standarda njenih izdelkov. Posebna vabila so razposlana.

Gorenjski obveščevalci

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MAKLAGASI

Privatnikom malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. — Cena malih oglasov je: Preklje 20 din, izgubljen 10 din, ostalo 12 din od besede. — Naročniki imajo 20% popusta. Telefonska številka naročniškega oddelka je: Kranj 190. V nedeljo, 4. avgusta, izruhljeno damsko jopico od Kokrice do Strahinja vrtni proti nagradi v Gorenje 38.

Sivo volneno jopico sem izgubila od Gaštea do Labor, dne 4. avgusta. Najditelja prosim naj jo proti nagradi vrne v oglasni oddelček.

Od Kranja do Pševa sem izgubila temnorjavo jopico. Pošte-nega najditelja prosim, da mi jo vrne na naslov: Jelenc Franciška, Knape 5, Selca.

Zatekel se je mlad ovčjak. — Kisarna, Primskovo 94.

Prodajam 2 čevljarstva stroja »Singer« (flahštoparci in cilindri) in razna kopita — vse v dobrem stanju. — Markelj, Ljubno 35, Podnart.

Prodajam žensko kolo, stensko uro in radijski sprejemnik »Telefunken«. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam pse, 2 meseca stare, čistokrvni ovčjaki. — Zorman Andrej, Senčur 209.

Prodajam stojče otavo. — Klemenček, Otoče 24, Podnart.

Prodajam moško sportno kolo. — Kranj, Cesta na Goliak 28.

Prodajam zazidljivo parcelo z vrtom in lopo na Klancu ob Kokri po zelo ugodni ceni. Naslov v oglasnem oddelku.

Possamezne kose pohištva prodajam. — Podkrižnik Ela, Golniška cesta 21, Kranj.

Kupim otroški vozček za dvojčka. — Naslov v ogl. oddelku.

Zamenjam enostanovanjsko hišo z vrtom blizu prometnih zvez pri Tržiču, za bližino Kranja. Naslov v oglasnem oddelku.

Sprejem vajuca za soderstvo. — Kopic Anton, Senčur 271. Čevljarstva vajuca sprejemam. — Kvas Slavko, čevljarstvo, Labore 24, Kranj.

Vajuca ali vajukeno brez oskrbe sprejemam takoj. — Cof Janez, krojač, Virmaše 48 pri Skofji Loki.

Sprejemam na hrano in stanovanje moškega, ki bi pomagal pri vseh kmečkih delih. Naslov v oglasnem oddelku.

Sprejemamo kvalificirane šivilje, katere bi šle delat v podjetje Otroška konfekcija, ali bi šivale na domu. — Informacije daje gospodinjstvi biro, Kranj, Korčška 16.

Sprejemamo polkvalificirano natakario ali delavko, ki je že večja v gostinski stroki in želi polagati jenski izpit za polkvalificirano natakario. Nastop 1. septembra 1957. Pismene ponudbe oddati v oglasni oddelček.

Proglšam blok št. 34633, izdan v Komisijiski trgovini Kranj, dne 15. julija 1957, za neveljavnega.

Proglšam izgubljen mesečno avtobusno vozovnico Visoko-Kranj za avgust za neveljavno. — Poljanec Emilija, Visoko. Mihaličec M., Kranj, Planina, prekleujem očitke tativne, ki sem jih izrekel proti Mivšek Matiji iz Huj 13.

Vajuca za mehanično obrt sprejemam. Naslov v ogl. oddelku.

Gumi voz 16 colski v odličnem stanju in kmečki voz ugodno prodajam. Naslov v ogl. oddelku.

Honorarno zaposlitev, 24 ur tedensko, nudimo osebi oziroma upokojencu(ki), ki je pripravljen izvrševati administrativna dela. Pojasnila dobite pri SD »Mladost«, Strazišče, telefon 583 ali »Kuriv« Kranj 192.

Avtomobilsko tablico št. 9301 sem izgubil od Dupej proti Kranju. Najditelja prosim naj jo proti nagradi vrne OZZ Kranj. Zamenjam lepo sončno sobo v novi hiši na Gorenji Savi za drugo v Kranju ali okolici. Stanovanje v njej je breplačno. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam zazidljivo parcelo z načrtom in gradbenim dovoljenjem za stan. hišo na Kokrici. Naslov v oglasnem oddelku.

Sprejemam zidarske vajuence. — Bidovec Miran, zidarski mojster, Kranj, Huje št. 3. Finančno knjigovodkinjo sprejemamo takoj ali po dogovoru. — Ponudbe na Obrtno nabavno prodajno zadrugo v Kranju.

Prodajam zazidljivo parcelo z načrtom in gradbenim dovoljenjem za stan. hišo na Kokrici. Naslov v oglasnem oddelku.

Sprejemam zidarske vajuence. — Bidovec Miran, zidarski mojster, Kranj, Huje št. 3. Finančno knjigovodkinjo sprejemamo takoj ali po dogovoru. — Ponudbe na Obrtno nabavno prodajno zadrugo v Kranju.

OBJAVE

RAZPIS ZA SPREJEM V ENOLETNO KMETIJSKO-GOSPODINJSKO SOLO POLJCE pri Begunjah, okraj Kranj

Pogoji: v šolo se sprejmejo dekleta, ki so izpolnila 16. leto starosti, dovršila 8-letno obvezno šolo ali 2 razreda gimnazije, ali kmetijsko-gospodarsko šolo. Prednost pri sprejemu imajo študentske kmetijskih zadrug in kmečka dekleta, ki imajo veselje do pospeševanja kmetijstva in gospodinjstva na vase.

Prošnji za vpis, kolekovani s 30 din, je treba priložiti: 1. zadnje šolsko spričevalo; 2. izpisek iz rojstne knjige; 3. obvezo staršev ali kmetijskih zadrug za redno plačevanje vzdrževalnine — mesečno 3500 din; 4. zdravniško spričevalo.

Prošnjo je treba poslati na Ravnateljstvo šole najkasneje do 20. avgusta tega leta. Pričetek pouka je 5. septembra 1957.

RAZPIS ZA SPREJEM UČENCEV (moških) V IND. GUMARSKO SOLO V KRANJU v šolskem letu 1957/58

Industrijska gumarska šola v Kranju je šola, ki pripravlja izkušen gumarski kader. Šola traja 3 leta. Učenci imajo praktično delo v Tovarni gumijevih izdelkov »Sava« v Kranju 4 ure

dopolnjen in teoretičen pouk v prostorih šole popoldan. Učenci I. razreda dobivajo mesečno nagrado 2500 din, učenci II. razreda 3000 din in učenci III. razreda 4000 din. Po uspešno opravljenem zaključnem izpitu imajo absolventi zagotovljeno zaposlitev v Tovarni gumijevih izdelkov »Sava« v Kranju.

Pogoji za sprejem: 1. da so učenci telesno in duševno zdravi; 2. da so uspešno dovršili štiri razrede gimnazije ali osemletno šolsko obveznost; 3. da niso mlajši od 14. in ne starejši od 17. let.

Prošnje za sprejem, kolekovane z 30 din, izpisek iz matične knjige, šolsko in zdravniško spričevalo, sprejema ravnateljstvo šole do 15. avgusta 1957. Šola ima svoj internat, v katerem se učenci hranijo in stanujejo. Vzdrževalnina je 4800 dinarjev mesečno.

Učenci imajo možnost za kulturno izživljanje, šport in šah. Ravnateljstvo Ind. gumarske šole, Kranj

OBJAVA STARŠEM MLADINE OBČINE KRANJ

Društvo prijateljev mladine v Kranju je zaradi velikega zanimanja za pionirsko taborjenja v Fažani pri Pulju sodelovalo organizirati še četrto izmenno taborjenja od 16. do 31. avgusta. S tem bo društvo omogočilo kar najštevilnejšemu krogu pionirjev od 8. do 15. leta prijetno in koristno bivanje ob morju.

Taboršina, v kateri so vračunani tudi stroški za vožnjo, znaša le 3000 dinarjev. Ostanek prispeva DPM Kranj.

Prijave sprejema in daje informacije tovarišica Slavka Dougan, OLO Kranj, soba št. 48. DPM Kranj

OBJAVA

»Planinsko društvo Radovljica obvešča vse planince, da je Valvasorjev dom pod Stolom oskrbovan. Dom razpolaga s 23 udobnimi posteljami v sobah. Dom je primeren za koriščenje dopusta. Cena penziona je za člane 570 dinarjev ter se po 3 dneh bivanja zniža še za 10%.

Nadalje sporoča PD Radovljica, da sta poti Valvasorjev dom

— Pristava (Javorniški rovt) in Valvasorjev dom — Zirovniška — Zabraška — Doslovska — Smokuška planina — Roblekov dom na Begunjšči prosti ter se jih planinci lahko poslužujejo. Za obisk Stola je potrebno posebno dovoljenje.

Obiščite Valvasorjev dom. Za obisk se pripreroča Planinsko društvo Radovljica.

RAZPIS ZA SPREJEM V ENOLETNO KMETIJSKO SOLO POLJCE pri Begunjah, okraj Kranj

Pogoji: v šolo se sprejmejo kmečki fantje od 16. do 25. leta starosti, ki so dovršili 8-letno obvezno šolo ali 2 razreda gimnazije, ali kmetijsko-gospodarsko šolo. Prednost za sprejem imajo kmečki fantje, ki ostanejo doma na posestvu, ali se po končanem šolanju vključijo v kmetijsko proizvodnjo na državnih posevstvih in pri kmetijskih zadrugah.

Prošnji za vpis, kolekovani s 20 din, je treba priložiti: 1. zadnje šolsko spričevalo; 2. izpisek iz rojstne knjige; 3. obvezo staršev ali KZ za plačevanje vzdrževalnine v internatu — mesečno 3500 din; 4. zdravniško spričevalo.

Prošnjo je treba poslati na Ravnateljstvo šole najkasneje do 20. avgusta tega leta. Pričetek pouka je 5. septembra 1957.

OBJAVA

Zdravstveni dom na Jesenicah izdaja glede zdravniške dežurne službe in obiskov zdravnikov na bolnikovem domu naslednja navodila:

1. Obiski na domu se morajo naročiti pri dežurnem zdravniku najpozneje do 13. ure, da zdravnik lahko napravi razpored; po tem času se lahko kličo samo nujne primere.

2. Če dežurni zdravnik ugotovi, da obisk ni bil klican v nujnem primeru, mora obisk plačati oseba, ki je zdravnika naročila.

3. Dežurnega zdravnika, ni umestno ustavljati med potjo za nujne primere. V vseh takih primerih nosi vsak sam stroške obiska.

»STORŽIČ« KRAJNJ: 10. avgusta ameriški barvni film »BITKA V SOTESKI«, ob 18. in 20. uri in premiera ameriškega filma

»VZDOLZ TEMNIH ULIC«, ob 22. uri; 11. avgusta ameriški barvni film »HONDO«, ob 10. uri; ameriški film »VZDOLZ TEMNIH ULIC«, ob 14. uri in ameriški barvni film »BITKA V SOTESKI«, ob 16. in 18. in 20. »PARTIZAN«: 10. avgusta ameriški film »NA MORILČEVI SLEDI«, ob 20. uri; 11. avgusta ameriški barvni film »HONDO«, ob 20. uri.

»SVOBODA« STRAZIŠČE: dne 10. avgusta ameriški barvni film »HONDO«, ob 18. in 20. uri; 11. avgusta ameriški barvni film »BITKA V SOTESKI«, ob 10. uri in ameriški film »VZDOLZ TEMNIH ULIC«, ob 16., 18. in 20. uri.

»NAKLO«: 10. in 11. avgusta ameriški barvni vistavision film »NISMO ANGELI«. V soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 17. in 20. uri.

»RADIO« JESENICE: 9. avgusta francoski barvni film »SENTJERNEJSKA NOČ«, ob 18. in 20. uri. — 10. avgusta premiera ruskega barv. filma »OTHELLO«, ob 18. in 20. uri.

»PLAVŽ« JESENICE: 9. avgusta ameriški film »KOGAR SONCE GREJE«, ob 18. in 20. uri. — 10. avgusta francoski film »SENTJERNEJSKA NOČ«, ob 18. in 20. uri.

ZIROVNICA: 10. avgusta ameriški film »KOGAR SONCE GREJE«, ob 20.30 uri.

DOVJE MOJSTRANA: 10. avgusta angleški film »SKOZI PEKEL«, ob 20. uri.

»BLED«: 9. do 11. avgusta italijanski barvni zgodovinski film »ODISEJ«.

LJUBNO: 10. in 11. avg. amer. fantastični barvni film »GOG«. — V soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 18. uri.

»SORA« SKOFJA LOKA: 9. do 11. avgusta ameriški barvni film »DAMA S KAMELIJA-MI«.

»KRVAVC« CERKLJE: 10. in 11. avgusta brazil. film »RAZBOJNIK«.

TRZNI PREGLED

V KAMNIKU

V terek je bilo na živilskem trgu v Kamniku vsega na pretek. Kumare so bile najcenejše na stojnici mestne ekonomije, in sicer po 40 din kg, kumarice za vlaganje pa 70 din kg. Strožji fižol je bil po 80 din kg, gobe 50 din merica, domače slive in hruške po 40 in 50 din liter. Paprika iz domačih vrtov je bila

KINO

»STORŽIČ« KRAJNJ: 10. avgusta ameriški barvni film »BITKA V SOTESKI«, ob 18. in 20. uri in premiera ameriškega filma

55 din kg, paradiznik 90 din kg, planinsko surovo maslo pa 149 dinarjev četrt kilograma. Brusnice so prodajali po 150 din liter.

V KRANJU

V ponedeljek je bila na živilskem trgu v Kranju ponudba večja od povpraševanja. Le sadja je še vedno zelo malo naprodaj. Tokrat so prodajali samo ringlo po 70 din kg, pa še tega je hitro zmanjkalo. Krompir se je pocenil že na 13 in 19 din kg, kumare pa na 40 din kg. Dovolj je bilo tudi fižola v stročju po 50 in 70 din kg. Ostale cene: ohrovt 40 din kg, čebula 40 din kilogram, paprika 80 din kg, ajdova moka 70 din liter, smelana 15 din zajemalka, surovo maslo 100 in 110 din četrtinski zavitek. Kokoši so bile naprodaj po 350 din, mladi petelinčki pa po 230 dinarjev komad.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V KRANJU

Rodile so: Marija Pfajfar, tkalka — dečka; Ana Rehberger, delavka — deklico; Ivana Hribernik, gospodinja — deklico; Alojzija Kópina, kuharica — dečka; Darinka Stular, delavka — deklico; Ana Gros, delavka — deklico; Franciška Dolžan, kuharica — dečka; Ivana Žigon, gumarka — dečka; Marija Pokoren, delavka — deklico; Ana Strniša, tkalka — dečka.

Poročili so se: Ivan Ropret, delavec in Terezija Zalokar, delavka; Tomaž Lombar, posestnik in Franciška Tomažič, poljedelka; Josip Božek, delavec in Desanka Kukič, tkalka; Franc Jaklič, tesar in Franciška Slak, tkalka; Anton Preželj, strojnik in Marija Zavri, nameščenka.

Umrlj so: Marija Stenovc, roj. Kustrin, gospodinja; Ivana Plajbes, roj. Semen, oskrbovanka; Ana Sterling, roj. Klemenc, gospodinja; Jožef Mežnar, oskrbovavec.

Rojeni so bili: Marinka Gogala.

Poročili so se: Anton Murgič, kovinostugar in Miroslava Hafner, tkalka; Viktor Klemenc, mizarski pomočnik in Valvina Rutar, tov. delavka; Valentin Stamear, strojni ključavničar in Marija Kavčič, tov. delavka; Dominik Hausmajster, delavec in Agata Unetič, delavka.

Umrlj so: Marija Stenovc, roj. Kustrin, gospodinja; Ivana Plajbes, roj. Semen, oskrbovanka; Ana Sterling, roj. Klemenc, gospodinja; Jožef Mežnar, oskrbovavec.

Rojeni so bili: Marinka Gogala.

Poročili so se: Anton Murgič, kovinostugar in Miroslava Hafner, tkalka; Viktor Klemenc, mizarski pomočnik in Valvina Rutar, tov. delavka; Valentin Stamear, strojni ključavničar in Marija Kavčič, tov. delavka; Dominik Hausmajster, delavec in Agata Unetič, delavka.

Umrlj so: Marija Stenovc, roj. Kustrin, gospodinja; Ivana Plajbes, roj. Semen, oskrbovanka; Ana Sterling, roj. Klemenc, gospodinja; Jožef Mežnar, oskrbovavec.

NAMESTO ŠŠ »S SODIŠČA«

INJEKCIJA RAZOČARANJA

On je Janez, star 45 let, komercialist in poročen, piše se Jarem.

Ona je pa Ančka, uslužbenka, poročena z njim, pisala se je pa Majnik (in stara je 35 let).

Oba imata iz zakona otroka Janka in Metko, sedaj že pubertetnička.

Vsi pa stanujejo v četrtm nadstropju novega bloka, redijo kuža »Fufija«, kupujejo redno na obroke, sicer pa nimajo premoženja.

Dolgo sta že vprežena Janez in Ančka, kajne? Zato ju je začel zakonski jarem letos žuliti. Posebno on ga je težko prenašal in rad bi ga vsaj za kakšne mesece odložil. Odkar je pa odkril v svoji službeni bližini navdse prijetno in mlakavno mlado stvarco, stenotipisko Tanjo, je dal odcvetajoči Ančki še posebno čutiti, da njuna vprega škripa in da uhaja iz kolovozov harmonije. Nič mu ni bilo pri Ančki več po volji. Postala mu je zanikrna gospodinja (čepav ni bila v resnici nikoli boljša) potratna žena in še brezbrizna mati povrh. Skratka nemogoča.

Le on naj bi hodil na rodiljske sestanke zaradi otrok, samo on naj bi se udeleževal sej hišnega sveta, samo on, ki ima toliko važnejših sej in sestankov. On naj bi, dalje, popravil doma kratke stike, (-naj se že vendar enkrat navadi tudi ona-), se postavil v vrsto za kino vstopnice, letal po otroškega zdravnika, instruiral Metko, ki je za bita po njej itd., itd. Saj nič ne reče. Tudi Ančka marsikaj opravi, toda on je on in te ženske sploh ne razumejo prav takozvane enakopravnosti. Zal mu je, da nista določila že ob sklepu

te šmentane skupnosti kompetenc številnih nevsčnih dolžnosti, ki so pri tekle družinskih kolektivov. Ob Tanjici, tako se mu zdi, bi vse te brige kar odpadle. Le v zaljubljen »učke« bi se gledala, za ročice držala in lizala sladki med »resnične ljubezni«. Da, Tanjica, ona to zna, kakor nikoli ni znala njegova — Ana.

Toda moti se moški, ki misli, da mu večletna ženica takih zakonitih poželenj ne ugane in odkrije. Ančka je

nepredvidnih mestih! Sicer pa, upam, tega ne delate in vedeti je tudi treba, da je bil Janez še začetnik v skokih čez »ojnice«. Nisem hotel biti priča Ančkinemu obračunu z lepo teknico, še manj pa z njenim Janezom (ker je moj šef), toda toliko pa moram povedati, da sta bila oba tepena.

Razlogi za razvedbo zakona (ki jih danes toliko tako vztrajno iščejo), so bili torej tu za oba. Tožila je najprej Ančka Janeza zaradi nezvestobe, Janez pa ji je vrnil zaradi pretiranega ljubosumja, zaradi dejanskega napada, zaradi zaniknega gospodinjstva, potratnosti, in še drugih slabih vrčin. Njegovi razlogi so bili torej še številnejši in tehtnejši.

Sodnikom je naloženo, da skušajo sprte parčke najprej poravnati. To je ena najtežjih dolžnosti tega že tako pretežkega poklica. Sprti parčki namreč ne pridejo pred sodnika v stanju razsodnosti in dobrohotnosti. Nerazsodnim je pa kaj razsodnega res težko dopovedati. Tudi Janez in Ančka sta prišla na poravnalni narok v podobnem nepristevnem stanju. Kar odveč se jima je zdela ta pot, saj tako in tako ni med njima več pomirjenja in sprave.

Pa vendar se je zasukalo drugače, kakor sta menila. Naša Ančka namreč ni bila kar navadna Ančka. Poizvedela je temeljito, kako je pravzaprav z lepo Tanjico in uspelo ji je v večji meri obveščevalno mrežo njenih znank odkriti tudi pri Tanji grdo nezvestobo (do njenega Janeza namreč). Ančka je

postala najprej nemirna, potem radovedna, nato zelo radovedna, nazadnje pa tudi še ljubosumna. Janezu je uspelo ukrasti komaj pet sestankov s sladko Tanjico, pri šestem pa ju je budna Ančka že zalotila tam blizu vodovodnega stolpa — ob večerni uri. (Ne sestajate se s Tanjami na tako

postala najprej nemirna, potem radovedna, nato zelo radovedna, nazadnje pa tudi še ljubosumna. Janezu je uspelo ukrasti komaj pet sestankov s sladko Tanjico, pri šestem pa ju je budna Ančka že zalotila tam blizu vodovodnega stolpa — ob večerni uri. (Ne sestajate se s Tanjami na tako

dognala, da prisegata tam okrog vodovodnega stolpa Tanjici ob večernih urah večno ljubezen že dva obdobja, oba celo mlajša od Janeza.

Poravnalni sodnik je storil tudi danes svojo nepriljubljeno dolžnost. Priporočil je Janezu in Ančki, da vlečeta vozček naprej, opozoril na šibke dokaze, na Janka in Metko itd. Nato se je prvi razvezal jezik Ančki. Potožila je bol varane ženice in vrgla Janezu pred nos imeni njegovih tekmecev pri Tanjici ter mu postregla z dokazi, ki so pričali, da sta imela ta dva pri njegovi drugi izvoljenki še vse drugačne uspehe kakor on sam. Z zadnjim, ki je nalašč tudi Janez, se bosta prav v kratkem celo vzela!!

Zamajalo je Janeza, da je skoraj omahnil s stolpa, podrla sta se v njem na mah stebra vere in ljubezni do Tanje, do tiste Tanje, ki mu je znala tako lepo lagati. Zjecljal je nekaj vzklikov ogorčenja in nekaj vzdihov razočaranja, potem je pa prvi ponudil Ančki spravo. Ta se je najprej zares, nato pa še nekaj navidez obotavljala, a končno pravtako pristala. Podala sta si roke in se vpregla nazaj v zakonski jarem, ki spet ni nič več škripal...

Poravnalni sodnik pa je zabeležil v tem letu drugi uspešni poskus poravnave. Sprti zakonski pari namreč niso v stanju razsodnosti. To stanje je pri Janezu le močna injekcija razočaranja, ki jo je Ančka še pravočasno pripravila.

Mogoče bo ta recept le še komu pomagal?

ff.

Prešernovo gledališče - da ali ne?

V zadnjih dneh teče v javnosti na Gorenjskem razprava o tem, ali naj Prešernovo gledališče ukinemo, ali naj še nadalje obstoja.

Objavljamo pričujoči članek, ki skuša utemeljiti potrebo po nadaljnjem obstoju Prešernovega gledališča z različnih strani, kot prispevek k razpravi o tem vprašanju. Pričakujemo pa, da se bodo v razpravi oglašili tudi drugi.

Uredništvo

Razprava o potrebi obstoja Prešernovega gledališča ni nova reč — skoraj vsako leto ob sprejetju proračuna občine Kranj so se čuli glasovi, naj bi gledališče ukinili, ker da je pretežno breme za občinski proračun. Vendar je še vselej prevladalo stališče, s katerim je bilo gledališče tudi ustanovljeno: Gorenjska potrebuje ustanovo, ki bo prebivalstvu nudila množičen stik s kulturo na kvalitetni ravni — in te kvalitetne ravni ji ne morejo dati niti prizadevna DPD Svoboda, kaj šele kinematografi, katerih repertoar je iz objektivnih razlogov vse prej kot kvaliteten. Tako beremo v »Glasu Gorenjske« 16. avgusta 1952 v članku »Prešernovo gledališče pred novo sezono: Med letom smo brali v časopisju polemiko o upravičenosti obstoja nekakega mladega gledališča. V Kranju tega vprašanja ni bilo in menim, da ni prav nikogar, ki bi pomislil na ukinitve gledališča. Z letošnjim letom je Prešernovo gledališče prešlo pod okrilje Okrajnega ljudskega odbora in tudi na okrajni proračun. Sprva je bila subvencija gledališču povišana od lanskoletnih okoli 12 milijonov na okoli 14 milijonov din, pred tedni pa se je začela razprava o tem, ali naj PG še v nadalje obstoja, ali naj bi ga ukinili.

V tej razpravi so bili izrečeni številni argumenti za in proti nadaljnjemu obstoju Prešernovega gledališča. V pričujočih vrsticah bom skušal zbrati oboje.

Edeja poglavitnih razlogov za ukinitve gledališča je pomanjkanje sredstev. Okrajni ljudski odbor nima na razpolago sredstev, s katerimi bi gledališču lahko zagotovil nemoteno delo — na drugi strani pa je spričo velike subvencije gledališču zastopljena prosvetna dejavnost na Gorenjskem, saj je gledališče v letošnjem letu dobilo 14.000.000 dinarjev, vsa letna dohoda pa le nekaj nad 4.000.000 din. Prosvetna društva pa le nekaj nad 4.000.000 din.

Res je, da je ves naš gospodarski razvoj že vrsto let usmerjen v postopno ukinitje in odmiranje ustanov, ki porabijo prevelika sredstva, za ta sredstva pa je malo nudijo. Z drugimi besedami: ukinejo naj se ustanove, v katerih je denar nerentabilno naložen.

ALI IMAMO RES PREVEČ GLEDALIŠČ?

V tej zvezi bi bila koristna primerjava s stanjem drugod. Tako imata na primer Crna gora in Makedonija v povprečju več gledališč kot Slovenija. Čeprav so tam nekaj gledališč ukinitelj, imata z ozirom na število prebivalstva omenjeni republiki še vedno več gledališč, kot ima Slovenija. Več gledališč, kot jih ima v povprečju Jugoslavija, pa imajo v Evropi Švedska, Svica, Vzhodna Nemčija in Češkoslovaška. Torej niti Slovenija ni ekstremno gostoposejana z gledališči glede na jugoslovansko povprečje, niti ni Jugoslavija z ozirom na druge države kak ekstremen primer glede števila poklicnih gledališč.

Zagovorniki ukinitve Prešernovega gledališča v tej zvezi navajajo argument, da imajo Združene države Amerike po eno poklicno gledališče na 800.000 prebivalcev, Sovjetska zveza pa na 400.000 prebivalcev. Zagovornikom nadaljnega obstoja kranjskega gledališča se zdi ta argument kaj neroden, kajti, čeprav imajo ZDA z vidanja vredno povprečen življenjski standard, vendar v marsičem ne moremo in tudi ne moremo gledati po njih, saj je naša pot zavestno usmerjena v zgraditev družbenih odnosov, bistveno drugačnih od tistih, ki danes veljajo v Združenih državah Amerike. Kar pa zadeva v Sovjetsko zvezo: ta močna država je v svojem kratkem razvoju dosegla silen vzpon in naravnost neverjetne uspehe na nekaterih področjih, medtem ko je druga področja družbenega življenja zanemarjala, kar jo je privedlo do težkih notranjih nasprotij in v preteklih letih tudi do občutnega padca ugleda med napredno mislečimi ljudmi po svetu. Zato nam v marsičem tudi Sovjetska zveza ne more veljati za slepega posnemalca vrednih vzgledov. Naj mi bo dovoljeno citirati poglavitno misel uvodnika Ljudske Prave ob letošnjem 22. juliju, ki ga je napisal Vlado Krivic: »Mi nečemo in ne bomo gradili nekakšnega socializma, ki se kaže v takih ali drugačnih spomenikih iz kamna ali železa, za nas je in ostane osnovni cilj socializma: svoboda in kulturen človek.« Te besede bi morali imeti pogosteje pred očmi: svoboden in kulturen človek. Res je, to je cilj, ki ga bo uresničila šele prihodnost; ampak — ali ravnamo v skladu s tem ciljem, če ukinjamo že obstoječe kulturne ustanove take vrste, kot so pokrajinska gledališča, ki so večini naših ljudi pomemben stik s kulturo?

Citirane relacije števila poklicnih gledališč v Sloveniji in drugih republikah FLR/ter v naši državi in drugod po svetu kažejo, da v našem primeru ne gre za nekakšno hipertrufijo kulture. Če bi kljub temu še kdo vztrajal pri trditvi, da je vse dokazovanje zaman, kajti če ni denarja, ga pač ni in kjer ga ni, ga nihče ne more vzeti, mu lahko odgovorimo, da bi bilo potem potrebno še enkrat pregledati odnose in razmerja med posameznimi postavkami v okrajnem proračunu in, če so potrebe v tolikšni meri narasle, povečati postavke, določene za prosveto in kulturo. V zadnjih letih so bila prav v kranjskem okraju močno povečana sredstva za gospodarske in negospodarske investicije v turizmu; pač zaradi spoznanja, da je bilo to poveča-

nje potrebno. Ali ni mogoče povečati sredstev, namenjenih kulturi in prosveti, ko bomo vendar težko našli človeka, ki bi trdil, da to povečanje ni potrebno? In, navsezadnje, ko smo že bili pri turizmu: ali je mogoče kulturni turizem — in prav kulturni turizem je tisto, česar v tej gospodarski panogi pri nas najbolj pogrešamo — če obenem jemljemo našim ljudem možnosti za kulturni dvig? Da me ne bo kdo prijel za besedo: res ni vredno vzdrževati poklicnega gledališča samo zaradi tega, da bi dvignilo naš turizem na kulturnejšo stopnjo. Vredno ga pa je vzdrževati — s čisto gospodarskega stališča — če nam to omogoča posredni vpliv tudi na dvig proizvodnosti, delovne storilnosti, osvajanje novih kompliciranih delovnih procesov, skratka, tudi gospodarski in splošni družbeni napredek. Ničesar novega ne bom izrekel s trditvijo, da gospodarski napredek ni mogoč brez kulturnega napredka in obratno. O tem nam marsikaj pove tudi naslednji primer:

Na razširjenem plenumu Občinskega odbora Socialistične zveze in Občinskega sindikalnega sveta v Kranju pretekli petek so zagovorniki nadaljnega obstoja Prešernovega gledališča navedli kot primer delavce tovarne ISKRA, ki imajo v gledališču svoj abonma in predstavljajo tudi po izjavah gledališnikov samih najboljšo publiko, kar je Prešernovo gledališče ima. Da je sicer sindikalna organizacija v ISKRI nekaj let snubila delavce tovarne za gledališče z vstopnicami po znižanih cenah in vztrajno propagando, da pa je tem delavcem danes postalo obiskovanje gledaliških predstav kulturne užitek in kulturna potreba. Ugovor na ta argument se je glasil: delavstvo ISKRE je v povprečju mlajše in višje kvalificirano od delavstva drugih gorenjskih tovarn, zato tudi čuti potrebo po kulturnem izživljanju, medtem ko delavci številnih drugih tovarn te potrebe ne čutijo. (Nekateri tovariši so citirani ugovor razvijali še nadalje: delavstvo ISKRE je višje kvalificirano, torej tudi naprednejše od večine ljudi iz drugih tovarn, ampak ti višje kvalificirani kadri so v manjšini, večina torej Prešernovega gledališča ne potrebuje — ukinimo ga. O takih teorijah »kulturnega dviga naših delovnih ljudi« res ni vredno razpravljati.) Samo od sebe se nam postavlja vprašanje: ali druge tovarne ne potrebujejo kvalificiranih kadrov? Vsak gospodarstvenik nam bo na to vprašanje odgovoril, da so potrebe po kvalificiranih kadrih iz dneva v dan večje, z razvojem gospodarstva pri njegovi sedanjih usmerjenosti pa bodo v bližnji prihodnosti še mnogo bolj narasle. Torej: obenem ko naši najvišji voditelji iz dneva v dan poudarjajo in tudi naša vsakodnevna praksa potrjuje, da ni višje storilnosti, ni dviga proizvodnje brez dviga kulturne ravni ljudi, od katerih pričakujemo dvig proizvodnje, pa bi mi z ukinitvijo najpomembnejše kulturne ustanove na Gorenjskem odvzeli razvojno eno bistvenih komponent, ki naj soustvarja višjo kulturno raven delovnih ljudi. Delavci iz ISKRE, ki jim je obiskovanje gledališča postalo navada in potreba, zaradi tega prav gotovo ne strežejo slabše svojim strojem, nasprotno: boljše. Isto velja za delavce v Kropi, Zireh, Zelezniških, Radovljici, Skofji Loki, za delavce in kmete v številnih drugih krajih Gorenjske, ki jih Prešernovo gledališče redno obiskuje. Kvalificiranim industrijskim kadrom naj odvezemonega izmed sestavnih delov njihovega družbenega standarda, tistim, ki razvoj od njih pričakuje in zahteva, da dosežejo višje kvalifikacije in sploh višjo splošno izobrazbeno in kulturno raven, pa naj zmanjšujemo možnosti za dosego te višje ravni?

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE NI EDINA USTANOVA, KI LAHKO DVIGA KULTURNO RAVEN NAŠIH LJUDI

V razpravi o ukinitvi Prešernovega gledališča, ki je — ker gre za najpomembnejšo gorenjsko kulturno ustanovo — nedvomno zelo pomembna in potrebuje osvetlitve z vseh strani, smo čuli tudi tole misel:

Funkcijo poklicnega gledališča naj prevzamejo DPD »Svobode« — to bo cenejše, obenem pa bomo na ta način dosegli večjo množičnost v kulturno-prosvetnem delu.

Misel o večji množičnosti v kulturno-prosvetnem delu zasluži vso podporo. Vendar so vsa prerokovanja, da bomo to večjo množičnost dosegli z ukinitvijo Prešernovega gledališča, samo ugibanja — ugibanja pa so vedno nevarna, zlasti še, kadar gre za tako pomembne in daljnosežne ukrepe, kot bi bila ukinitve gorenjskega poklicnega gledališča.

V zvezi s tem ne bi bilo napačno, če si ogledamo nekaj številki iz bližnje preteklosti, ki so nedvomno sigurnejši vodnik, kot ugibanja in prerokovanja. V Kranju so poštvovalni amaterski ljudskoprosvetni delavci na dramatskem področju dali v sezoni 1945/46 12 premier in 90 predstav, v sezoni 1946/47 7 premier in 65 predstav, v sezoni 1947/48 4 premiere in 52 predstav, v sezoni 1948/49 pa 3 premiere in 36 predstav. Ta padec je amatersko odrsko udejstvovanje zabeležilo kljub temu, da so bili sodelavci že v drugi sezoni honorirani, v sezoni 1947/48 pa so znašali honorarji že od 50 do 200 dinarjev, kar je za tedanje prilike izredno veliko in predstavlja skorajda že relativne plače profesionalnih gledaliških delavcev. — Prav to upadanje amaterske gledališke dejavnosti je rodilo naslednjo alternativo: ali naj dobi Kranj poklicno gledališče, ali pa ne bo imel gledaliških predstav, ki so mu potrebne. Leta 1950 je bilo osnovano poklicno gledališče. Število predstav je v sezonah od 1950 do letos raslo takole: 91, 102, 116, 122, 131, 158, 188. Število obiskovalcev pa v tem razmerju: 24.451, 26.697, 34.210, 33.248, 34.113, 45.070, 47.656. Ob tem je tudi samo kranjska centralna »Svoboda«, če ne štejemo drugih, dala v lanskem sezoni 6 premier. Razumljivo je, da ni dosegla števila predstav in obiskovalcev Prešernovega gledališča, vendar je treba zabeležiti tudi te pomembne uspehe. Kljub temu, da smo ob stalnem in v zadnjih letih zelo velikim dviga-

nju števila predstav in obiskovalcev Prešernovega gledališča ugotovili tudi poživljeno uspešno delo DPD »Svobode«, vendar dvomimo, če bodo ob morebitni ukinitvi PG zmogle »Svobode« prevzeti na svoje rame vso težo kulturnega dela, ki jo je zdaj nosilo Prešernovo gledališče — ne glede na občuten padec kvalitete gledaliških predstav, ki bi nastal z ukinitvijo gledališča.

Nikakor ne nameravam podcenjevati dela in vloge »Svobode« — nasprotno: po mojem mnenju zasluži to delo več podpore tudi s strani gledališča, kot jo je imelo doslej. Vendar ne moremo naložiti »Svobodam« bremena, ki ga ne zmorejo. »Svobode« so pred revolucijo odigrale izredno ne samo prosvetno, ampak tudi politično vlogo v razvoju zavesti delavskega razreda. Nedvomno jim del te vloge pripada še danes. Vendar nimajo več istega namena in istih smotrov. Pred vojno je predstava »Svobode« v nekem kraju pomenila poleg prosvetnega tudi velik političen učinek, dokazala je politično moč delavskega razreda v tistem kraju, njegovo kulturno raven, njegovo zmožnost in voljo, da se polasti prosvete in kulture. Danes se kulturna zavest delavskega razreda izraža v tem, da potem, ko je prevzel oblast v svoje roke, vzdržuje poklicna gledališča, institute, študijske in ljudske knjižnice, fakultete in druge umetniške in znanstvene ustanove. Danes predstave »Svobode« ne manifestirajo več politične in kulturne moči delavskega razreda v boju z oblastniki predaprilske Jugoslavije. Ta zavest se manifestira v vzdrževanju profesionalnih kulturnih ustanov, ki so naprednejšemu delu delavskega razreda, njegovi avangardi potrebne danes, še številnejšim množicam pa bodo potrebne jutri. Zato pomeni danes dejavnost »Svobode« osnovno prosvetljanje, kulturna dejavnost na višji ravni pa je stvar poklicnih, za to ustanovljenih ustanov. V zvezi s tem bi bilo mogoče prav, če citiram nekatere ugotovitve posvetovanja, ki so ga organizirali Ideološka komisija Centralnega odbora SZDL Jugoslavije, Centralni komite LMS, sindikati in druge družbene organizacije, med katerimi so bili tudi predstavniki kulturno-prosvetnih organizacij, aprila letos v Beogradu. Na tem posvetovanju, ki je bilo sklicano na visokem nivoju, je referent Miloš Nikolić govoril med drugim tudi o tako imenovani krizi amaterizma in dejal o njej tole: »V čem je stvarna vsebina te krize? Predvsem je to kriza naših iluzij in nazorov, da lahko igra kulturno-umetniški amaterizem v novih pogojih isto vlogo, kot jo je imel prej. Pred vojno so napredna kulturno-umetniška društva imela predvsem, da tako rečem, misijonsko prosvetno-politično vlogo, in to je bilo razumljivo in opravičeno. V prvih povojnih letih so bila ta društva v mnogih naših mestih osnovna, ponekod pa tudi edina oblika množičnega kulturno-umetniškega dela, kar je bilo prav tako razumljivo. Medtem pa v današnjih spremenjenih pogojih, zaradi obstoja vse bolj razvejane mreže kulturnih ustanov in stalnega razvoja raznih sredstev masovnega kulturnega vpliva, amaterskim kulturnim društvom ni treba, da so, niti ne morejo biti središča in osnovni nosilci kulturnega in prosvetnega dela med množicami.«

USTANOVITEV SERVISNEGA SREDIŠČA ZA »SVOBODE«

Prej omenjeni petkov plenum ObO SZDL in OSS je sklenil predlagati v razpravo sindikalnim organizacijam in kolektivom naslednjo rešitev »problema Prešernovega gledališča«: gledališče naj bi ukinili, v njegovi sedanjosti stavi pa naj bi ustanovili servisno delavnico za vse gorenjske »Svobode«. Servis bi sestavljale mizarška delavnica, krojaška delavnica, izposojevalnica kostumov in izposojevalnica strokovnih knjig in dramskih tekstov. Nikakor ne bi hotel izpodkopavati avtoritete in ugleda omenjenega plenuma, vendar plenum ni bil seznanjen s številnimi, ki bi mu prikazale položaj v mnogo bolj jasni luči: pri trenutnem stanju znašajo plače tehničnemu osebju Prešernovega gledališča 6.708.000 dinarjev, vzdrževanje stavbe in drugi operat. stroški, ki bi z novo ureditvijo verjetno še narasli, pa 1.620.000 dinarjev. Funkcionalni stroški znašajo 4.238.000 din, medtem ko znašajo plače umetniškega osebja v celoti 3.912.000 dinarjev. To se pravi: s predlagano rešitvijo bi prihranili teh 3.917.000 din, rezultati pa bi bili: manjše število predstav v Kranju (ker amaterji tudi ob največji poštvovalnosti ne morejo dati niti polovice toliko predstav, kot jih lahko dajo poklicni igralci), občuten padec kvalitete predstav (in naši ljudje so že postali izbirci!) ter razen redkih izjem popolno prenehanje gostovanj po podeželju, kajti amaterski ansambel ne bo zmogel niti predstav v hiši, kaj šele, da bi se zmojal na gostovanja, ki v veliki večini terjajo po ves dan. Na vsak način: rezultati, ki niso vredni prihranka 4 milijone dinarjev!

Nazadnje še to: na istem plenumu je bilo poudarjeno, da bodo z ukinitvijo Prešernovega gledališča dobile »Svobode« večje materialne možnosti za delo in bodo s tem doživle množičen razmah. Izrečena je bila tudi misel, da bodo po tem ukrepu imeli neposredni proizvajalci mnogo več od kulture, kot imajo zdaj — kajti medtem, ko so zdaj v najboljšem primeru gledali predstav PG, bodo odslej sami nastopali in sodelovali tudi v drugih sekcijah »Svobode«. Do takih predvidevanj smo lahko, milo rečeno, rahlo skeptični. Doslej »Svobode« v Kranju, zlasti pa »Svoboda-Center«, ki naj bi prevzela hišo in tehniko PG, nikakor niso spale, nasprotno, storile so vse, da bi v svoje vrste privabile čim več delovnih ljudi, saj je ravno v tem pogledu »Svoboda-Center« v Kranju z gledna in ena najuspešnejših v Sloveniji. Iz tega sledi, da so verjetno »Svobode« mobilizirale največji možni odstotek ljudi v svoje sekcije. Zakaj pa naj bi zdaj, zaradi tega, ker bo Prešernovo gledališče ukinjeno in bodo »Svobode« dobile večje materialne možnosti — in samo zaradi tega!

— naenkrat veliko število delovnih ljudi, ki doslej niso pokazali ne potrebe, ne zanimanja za aktivno kulturno-prosvetno delo, želelo aktivno sodelovati v sekcijah »Svobode«, nastopati na odrih, plesati, muzicirati? Ljudje, ki doslej kljub dobro organiziranemu delu in vztrajni propagandi niso pristopili v »Svobode« kot aktivni člani, bodo zdaj naenkrat to storili?

Da se razumemo: ničesar nimam proti »Svobodam«, nasprotno, tudi sam sem že kot režiser sodeloval pri njihovem delu, v Kranju in drugod. Vendar pa moramo opozoriti na to, da tudi najaktivnejša in najdelavnejša »Svoboda« ne more uresničiti pred njo postavljenih smotrov, če so ti smotri previsoko zastavljeni, da pač nihče ne more nositi večje teže, kot mu to dovoljuje njegove možnosti. Ali, kot je bilo rečeno na omenjenem beograjskem posvetovanju: »Amaterskim kulturnim društvom niti ni treba, da so, niti ne morejo biti središča in osnovni nosilci kulturnega in prosvetnega dela med množicami.«

ALI DELAVCI RES NE KAŽEJO ZANTMANJA ZA PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Mimo tega pa se očitki, da je Prešernovo gledališče živelo popolnoma brez zveze z delavci, da tako rekoč ni znalo prodreti v tovarne, izkažejo kot neosnovani, če se ozremo po statističnih podatkih. Od skupno 962 abonmentov vseh štirih abonmajev, ki jih je PG imelo v sezoni 1956/57, je bilo 869 delavcev ter učencev vajeniških in industrijskih šol — torej: 90,33 odstotka delavskih abonmentov. S tako številko se ne more pohvaliti niti eno drugo gledališče v Sloveniji in verjetno le malokatero v Jugoslaviji. Tu niso prištetni redni abonmaji tovarne ISKRA in delavski obiskovalci na predstavah izven abonmaja. Z gotovostjo je bilo mogoče izračunati, da znaša odstotek delavskih obiskovalcev predstav Prešernovega gledališča 46 odstotkov. Če pa prištetjemo še obisk na gostovanjih (v zadnji sezoni 14.181, medtem ko je bilo doma obiskovalcev 33.475), kjer so v veliki večini obiskovalcev kmetje in delavci, lahko postavimo kot najnižji odstotek 50 % delavskih obiskovalcev. Te številke so zaradi gotovosti raje postavljene prenizko, kot previsoko.

PADEC KVALITETE BODO NADOMESTILA GOSTOVANJA SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE

— tako pravijo zagovorniki ukinitve Prešernovega gledališča. Dramaturg Drame Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani pa mi je pred tednom dni izjavil, da bo SNG kljub izrednemu forsiranju gostovanj lahko v Kranju gostovalo enkrat, največ dvakrat v sezoni, medtem ko na druge kraje Gorenjske sploh ni misliti. Ze za to, da bo dobilo čas za ta gostovanja, bo moralo SNG v Ljubljani ukiniti nekatere ljubljanske abonmaje. Zanimiv paradoks: to gledališče se otepa svoje ljubljanske publike, da bi lahko zadostilo željam po gostovanjih v drugih krajih Slovenije. Seveda gre za izjemo, primer: seznaniti z najkvalitetnejšim slovenskim gledališkim ansamblom, ki si je po gostovanjih na Poljskem in v Franciji pridobil tudi mednarodno sloves, čim več slovenskega občinstva.

Na ta gostovanja torej — vsaj v večji meri — ni računati, ker ljubljanska gledališča komaj sproti izpolnjujejo obveznosti do svojega občinstva v matičnih hišah.

KULTURNE POTREBE DELAVCA RASTEJO

Je bil naslov članka v »Glasu Gorenjske« dne 6. julija 1956, pred letom dni. Članek poroča o okrajni konferenci Socialistične zveze in citira nekatere ugotovitve tovariša Mirka Zlatnarja na tej konferenci:

»Pomanjkanje kulturno-umetniškega življenja na Gorenjskem je v današnjem času že dokaj občutno. Tu se ne bi spuščal v strokovno-vsebno plat tega vprašanja, marveč bom skušal

(Nadaljevanje na zadnji strani)

filmi, ki jih gledamo

»KO BOM ODŠEL«

Je mehiški film v črno-beli tehnik, čigar namen je oddolžiti se spominu slavne skladateljice Marie Greever. Le-ta je namreč obogatila zakladnico glasbene literature z vrsto čudovitih pesmi, s katerimi je dosegla triumfalni uspeh. Njene kompozicije že nekaj desetletij navdušujejo svet, pa tudi pri nas so zelo popularne.

Filmska zgodba, ki jo tvori drolec iz življenja skladateljice, je sprva nekoliko ohlapna, brez dinamike, pozneje pa pride v živahnejši tempo. Tudi sanje male Laurie pred smrtjo, ki so sicer brezhibno zrežirane in koreografsko domiselne, ne pa izvirne, nimajo z zgodbo ničesar skupnega, pač pa dramaturški razvoj dogodkov močno zavirajo. Ves film je solzave sentimentalni, vrh solzavosti pa doseže v zadnjem prizoru, ko se duh male Laurie vrne po umrlo mater. — Igralski nadarjenosti protagonistov Libertade Lamarque in Miguela Torrujo, ni kaj očitati, kar velja tudi za glasbene vloške, kljub temu pa film ni dosegel povprečja.

»BOJ V SOSTESKI«

Je ameriški barvni film, ki ga odlikuje sprtna dramaturgija, odlična režija, dobra igra — skratka, obrtniška plat je brezhibna. Kaj pa vsebina? Navsezadnje pa ne presega povprečnih vestern filmov. Za ljubitelje »indijank« dober grizljaj.

Jeseni bo v Zagrebu OTROŠKI SEJEM

RECEPTI

Bralce smo pred nedavnim že na kratko seznanili s programom prve mednarodne razstave »Družina in gospodinjstvo 1957«, ki bo to jesen v Zagrebu. Razstava bo združena z Otroškimi sejmom, na katerem si bodo obiskovalci lahko ogledali in izrazili svoje mnenje o raznovrstnih izdelkih prehrabene industrije (brezalkoholne pijače, kekse, mlečni proizvodi, čokolada itd.), otroške konfek-

cije, trikotaže, obutve, perila, nogavic, igrač, šolskih potrebščin in pripomočkov, slikanic, higienskih potrebščin itd. Obiskovalci bodo v anketi lahko povedali, kaj jim na sejmu ugaja, česa pogrešajo in kakšne so pomanjkljivosti razstavljenih predmetov. — Obisk sejma bo nedvomno koristen za vse starše, vzgojitelje in vodje otroških ustanov, saj bo sejem prikazal, kakšna naj bi

bila skrb staršev in družbe za otroke, v čem delamo še napake in kaj lahko na tem področju še izpopolnimo. Sejem naj bi obiskali tudi zastopniki posameznih stanovanjskih skupnosti, da bodo znali bolje urediti dnevna zavetišča in igrišča. Na sejmu bo tudi dovolj zabave za najmlajše obiskovalce. Nastopali bodo otroški zbori in orkestri, na sporedu bodo lutkovne predstave in pionirsko gledališke igre, razen tega pa bodo na razstavnem prostoru uredili za otroke privlačno sodobno zabavišče.

Dieta pri črevesnih boleznih

Po izjavah naših zdravstvenih delavcev je zadnja leta opaziti občuten porast črevesnih boleznih. Zato bo knjižica »Dieta pri črevesnih boleznih«, ki opisuje znake bolezni, daje zdravstvena navodila, hkrati pa navaja po deset jedilnikov za

akutni in kronični črevesni katari in zaprtje, nedvomno pomemben pripomoček pri zdravljenju te bolezni.

Za jedi, ki jih vsebujejo posamezni jedilniki, je v knjižici več kot 200 receptov s preračunano biološko in kalorično vrednostjo, tako da se je bo brez skrbi za zdravje lahko posluževal sleherni črevesni bolnik.

Mimo vsega omenjenega bosta našli v knjižici še razlago nekaterih kuharskih izrazov in splošna navodila za pripravo dietne hrane pri črevesnih boleznih, ki se zlasti glede uporabe maščob zelo razlikuje od pripravljane hrane za zdrave ljudi. Dalje vsebuje knjižica tabelo živil glede na njihovo kemično sestavo in kalorično vrednost ter navodila za domače pripravo sadnih sokov, ki jih zdravniki zelo priporočajo pri zaprtju.

Knjižico je izdala Založba Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva v Ljubljani.

2. VEZENJEM OKRAŠENE OBLEKE IN BLUZE SO LETOS PRILJUBLJENA NOVOST. OBLEKA NA SLIKI JE IZDELANA IZ SVETLOMORODREGA ŠANTUNGA IN S ČRNO PREJICO UVEZEN ČIPKASTI VZOREC OB VRATNEM IZREZU IN KRILU SE JI LEPO PODA.

JEDILNIK

Buče z rižem brez mesa

Sadna krema
Polnjene buče

Buče z rižem: pol kg buč, česen, 5 dkg masti, 10 dkg riža, 1 dcl vode, peteršilj, žlico nastrganega sira, malo olja.

Buče olupiti, zrezati, nasoliti in jih dušiti na masti ali olju. Dušenim bučam dodati riž, nasekljan česen, peteršilj in poper, zaliti z vodo, potresi z zdrobljeno kruhovo sredico, ki si jo preje namočila v vodi, potresi z naribanim sirom, prelij z oljem in postavi v pečico, da se rumeno zapeče.

Polnjene buče: 4 dkg slanine, čebula, zelena paprika, pol kg sveže svinine, 1 žemlja, 1 jajce, sol, poper, buče.

Buče olupimo, odstranimo pečke, osolimo, napolnimo z nadevom in denemo na pekač. Prilijemo vodo in dušimo do mehkega. Preden postavimo buče na mizo, jih polijemo z mešanico kisle smetane in malo moke ter jih pustimo še nekaj minut v pečici.

Sadna krema: pol kg sadja (marelice, jagode, borovnice, maline) pretlači in dobro zmešaj s pol kg sladkorja v prahu. Nato serviraj v kompotnih skodelicah.

PRAKTIČNI NASVETI

Kvas preizkusimo, ako ga vržemo košček v kozarec vrele vode. Če plava na površju, je še uporaben. Učinek kvasa povečamo, če ga pred uporabo denemo v mlačno mleko, kateremu smo primešali malo moke in sladkorja. Kvasne glivice dobe več hrane in se hitreje razvijajo.

Mesa ne smemo puščati v papirju, prav tako ne na deski ali v vodi, da se ne izloči mesni sok. Hranimo ga v porcelanasti, lončeni ali dobro položeni posodi.

Maščobo (mast, maslo), ki smo jo rabili n. pr. za cvrenje, očistimo, ako nalijemo vanjo mleka in jo kuhamo tako dolgo, da se zbistri. Mleko pobere vse primesi; le-te padejo med kuhanjem na dno. Na 1 liter raztopljenega maščobe vzamemo četrta litra mleka.

Če se nam mast peni, ko cvremo meso ali testo, prestavimo posodo na bolj vroči del plošče in točemo mast s preluknjano lopatico, da ne uide čez rob posode, ali pa denemo vanjo zrno graha ali fižola.

Presoljeni mesni ali kakli drugi jedi dodamo nekoliko olupljenega, na rezine zrezanega ali naribanega krompirja. Krompir vsrka sol. Pred serviranjem lahko rezine odstranimo, nariban krompir pa se v jedi porazgubi.

Ali znate kisati mleko?

Mleko je najvažnejše živilo za otroke, zlasti za dojenčke, žal pa je tudi idealna hrana najrazličnejših klic, zaradi katerih se včasih tako pokvari, da ogroža zdravje.

Normalno kvarjenje mleka poteka v splošnem takole: najprej se mleko skisa, nato se začne v njem razvijati plesni, kasneje pa tudi gnilobne klice. Hitrost kvarjenja je odvisna od čistote mleka, od njegove toplote, od tega, ali prevladujejo mlečno-kisle ali pa gnilobne klice in kislosti mleka. Prve stopnje kvarjenja mleka, — kisanja — pravzaprav ne pristežemo med okvare, saj je njen proizvod — kislilo mleko, na splošno zelo koristno živilo. Seveda pa kislilo mleko dojenčku ne more nadomestiti sladkega mleka.

Da ne bo nepotrebne jeze zaradi mleka, se ravnamo takole:

Za kisanje uporabljamo mleko zdrave krave in s kmetije,

kjer pridno skrbe za čistočo. Kisajmo le surovo, to je neprekuhanano in nepasterizirano mleko.

Mleko iz naših mlekarn je pasterizirano; skisa se le, če mu dodamo žličko kislega mleka in z njim mlečnokislili bakterij. Seveda uporabljamo v ta namen le sveže skisano mleko.

Zavretega in prekuhanega mleka nikoli ne puščajmo na robu štedilnika, zato da bi se na njem nabrala smetana. Mleko ostane v tem primeru dalj časa mlačno, zaradi česar se hitreje kvari in postane kmalu zdravju škodljivo; v vsakem primeru pa se zmanjšata njegova hranilna vrednost in prebavljivost. Najsmotrnejše ravnanje, če vrel mleko takoj odstavimo in ohladimo v mrzli vodi.

Ne preprečujmo kisanja z dodatkom sode bikarbone. Soda bikarbona uniči mlečno kislino, ne zavira pa rasti gnilobnih klic, temveč njihov razvoj z

uničevanjem mlečne kisline še pospešuje.

Cez dan pokrijmo ohlajeno mleko s pokrovko ali, kar je še bolje, s čisto prekuhanano belo tkanino ali s čistim belim papirjem, da muho ne morejo zraven. Muhe namreč lahko zanesajo vanj bolezenske klice in klice, ki kvarijo mleko.

Mlada rast
1+3=4 dobro (5) / nezadostno (1)
odlično (5)
slabo (1)
MMLADARAST

VELIKI KITAJSKI ZID

Pred mnogimi stoletji je veliki kitajski vladar Čin Ših-huang zavojeval vso Kitajsko in napravil iz nje mogočno državo. Na meji na širnih severnih planjavah pa so živel tatarska plemena in neprestano vdiral v državo ter plenila in ropala.

»Svoje podložnike moram obvarovati pred vsiljivci,« je sklenil kralj in ukazal svojemu generalu Meng Tienu, naj zgradi obzidje, ki bo varovalo ljudi pred vpadi divjih plemen, ne oziraje se na to, koliko denarja in človeških življenj bo to stalo.

Tako so pričeli zidati veliko obzidje, ki se je ohranilo do današnjih dni. vzpenja na visoke gore in teče preko širnih planjav ter meri v dolžini petnajst tisoč milj. Deset dolgih let je trajalo težavno delo in vsak tretji možki prebivalec v deželi je moral pomagati pri gradnji. Poslali so jih v mrzle severne pokrajine in mnogi so pomrli. Njihovih trupel niso pokopavali, temveč so jih kar zmešali med kamenje in opeko. Zato imenujejo to obzidje včasih »najdaljše pokopališče na zemlji«.

O velikem zidu je nastala vrsta pripovedk in kitajske matere jih iz stoletja v stoletje pripovedujejo svojim otrokom; tako pripovedujejo zgodbo o čarovnem konju, ki je napravil načrt za zidanje obzidja. Na repu je imel privezано sedlo in ko je tekel, je sedlo začrtavalo v zemljo črto, po kateri so potem zidali obzidje. Včasih pa so delavci prenehali z delom, da bi popili skodelico čaja; konj pa se ni ustavil in zato je črta obzidja včasih kriva.

Kitajski otroci poznajo zgodbo o čarovnem biču. Ubogim delavcem, ki so morali težko delati, so bogovi poslali vsakemu čarovno vrvice, ki so si jo pripeli okoli vratu. Dajala jim je moč, da so laže zmogli težaško delo. Ko je o tem slišal vladar, je ukazal, da mu izroče vrvice. Spletel jih je v mogočni čarovni bič, ki je lahko premikal gore in preusmerjal rečne struge.

Potem je znana še znamenita zgodba o vedeževalcu, ki je prerokoval vladarju, da bo obzidje stalo deset tisoč let, če bo vanj vzdal trupla desetstisočih ljudi. Vladar pa ni hotel žrtvovati tolikih življenj. Končno se je odločil, da bo dal vzdati trupla le tistih ljudi, ki nosijo ime »Wan«, kar pomeni »deset tisoč«.

Prev. M. S.

Tončka Perčič

Tonček sanja

»Mamica, kje si?«
Mama v sobo prihiti.
»Kaj je sinko? Saj nič ni!«
in se tiho oddalji...

Tonček mali mirno spi;
morda mami se le zdi,
da jo v spanju klical si.

Zgodaj Tonček se zbudi
in že v postelji stoji.
»Mamica, povej, zakaj
bil vso noč je direndaj?
V moji postelji mali
so nocoj konjički spali
in prašički so cvillili,
a metuljčki so letali,
mucki mali —
pa plesali
in prav tiho so hodili
kakor miške bi lovili...
A nato prišli so psički
in sošedovi telički...
Bil prav res je direndaj —
mamica, povej, zakaj?«

Miha Klínar

Mini o figah

Fige ne rasto pri nas.
Ali kjer je mamín tata,
drevesca rastejo bogata,
z listjem takim,
da za vsakim
lahko skrila bi obraz.
A med listi
(le brez brige,
saj takoj povem!)
so resnične, prave fige
in ne take, kot jih včasih
kažejo poredneži ljudem.

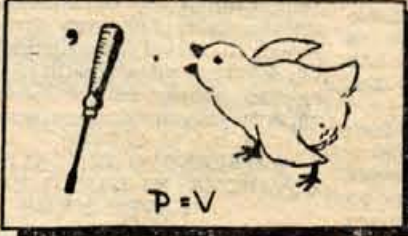
KOSAREP

Marsikdo me bo vprašal, zakaj Kosarep. Nekoč je živel lovec. Rad je hodil v dolino Kokre. Ko je neki dan prišel mimo nekega grma ob Kokri, jo zaslišal nenavadno čivkanje. Pogledal je v grm in dobil dva kosa v gnezdu. Privoščil si je veselje. Iz žepa je vzel vrvice in privezal oba kosa za repa. Ptiča sta zletela vsak na svojo stran. Repa sta se jima odpulila in padla na tla. Od tedaj se imenuje dolina Kokre na Primorskem Kosarep.

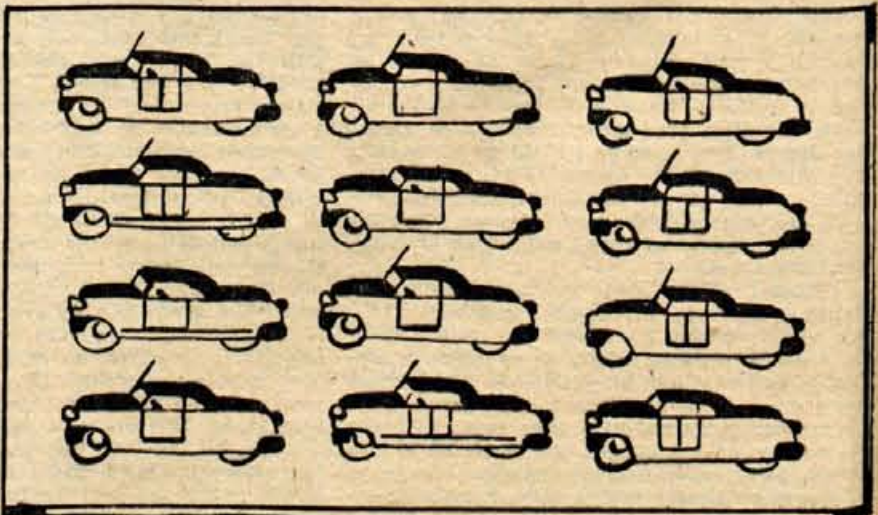
To je lep in znamenit kraj. V njem je veselo, polno ptičjega petja in žvrgolenja. Je pa tudi znamenit. V njem je Šmajdov grad, v katerem so se nekoč skrivale tolpe Rokovnjačev in gorenjski kmetje pred Turki.

Mi imamo v njem svoje igrišče. Poleti se kopamo v Kokri, lovimo se ob njenem bregu in plezamo po skalah. Pozimi pa se drsamo po ledu zamrznjene Kokre. V tej dolini je naša botanika.

Luskovec Jože,
učenc VII. razreda

Za bistré oči

ČE BOSTE DOBRO NAPELI OČI, BOSTE MED TEMI 12 AVTOMOBILI ZASLEDILI DVA ENAKA. OBA LAHKO OSTANETA VAŠA!

gorenjske
BODIC

„Nisi prijatelj, če . . .“

△ Papežu je pa res fletno. Pa recite, da ni tako — vsaj v službenih zadevah se nikdar ne zmoti. Če bi bil jaz papež, se tudi ne bi zmotil, ko sem pisal o puškarjih iz podjetja „Kovinar“ v Kranju, ki preizkušajo puške v so-teski Kokre. Zvedel sem, da sem s to trditvijo storil krivico „Kovinarju“, kajti v tem primeru ne gre za puškarje iz tega podjetja, pač pa za puškarja-privatnika Marijana Engelmana. — Naj bo privatnik ali ne, za preizkušnjo pušk, je treba najti primernejše mesto!

△ Da je pse voditi v gostinske lokale prepovedano, ni nič novega. Tega navela se drže tudi v restavraciji hotela „Evropa“ v Kranju. Ampak, gostincem tega hotela pa očitam, da niso preveč dosledni v tem pogledu. Domači gostje namreč ne smejo voditi psov v restavracijo, medtem ko so psi-tujci, ali uvoženi čucki z lastniki vred v tem lokalu na moč spoštovani. Ni dolgo tega, ko sem bil sam priča takšnemu dogodku. V tem primeru je šlo za 2 čucka s francoskim državljanstvom, ki sta se lahko po mili volji sukala po gostilniškem prostoru. — Malo več doslednosti ne bo škodovalo!

△ Preteklo nedeljo sem pribrečal do restavracije „Vintgar“ pri Bledu in ugotovil, da tudi v tem gostišču ni vse tako, kot bi moralo biti. Kljub precejšnjemu navalu izletnikov, je bila le-tem na uslugo ena sama natakari-rica. Lahko si torej mislite, kako „bliskovita“ je bila postrežba. Gostje so čakali na zahtevano pijačo in jedajoči tudi po četrto ure. Jaz sem jo kar žejen podričnil iz tega, tako lepega gostišča, ker sem mislil, da se mi bo od samega čakanja zanohtalo.

△ Pa nikar ne mislite, da je v Sport hotelu na Pokljuki kaj boljše glede postrežbe. Res da tamkaj streže več strežnega osebja, gostu pa s čakanjem le ni prizanešeno. Navedel bom le primer enega izmed gostov, ki je med drugim naročil tudi pečen krompir in salato. Po polurnem čakanju je možakar ves obupan skorajda zajekal: „Ja madonca, le kdaj mi bodo prinesli tisti ubogi krompir.“ Pa ga je brž potrošal sosed z nasprotnega konca mize:

—Krompirja sploh dobil ne boš, da veš!

—Zakaj pa ne, madonca, saj sem ga naročil?—

—Zato ne, ker so ga koloradarji poržli . . .“

Pa je možakar kljub tej grožnji dobil krompir, ker so ga baje pripravili „po naročilu . . .“

△ Nič kolikokrat so me prebivalci radovljiskega Predtrga povabili, naj si vendarle ogledam njihovo „kurjo gaso“. — Zadnjič sem jih obiskal. Cesta nima nobenega uradnega imena, ker je v urbanističnem pogledu sila neznamna, v resnici pa dokaj prometna, seveda le za pešce, ki morajo imeti precej kurje spretnosti, kadar lezejo po tej bližnjici z Gubčeve ceste na Ljubljansko. Kako sem se jaz pretur- nal skozi to kurjo gaso, bom rajši molčal. Le to povem, da bi dvakrat kmalu zdrknili v kanal. Ljudje so mi tudi povedali, da imam srečo, ker sem jih obiskal v lepem vremenu. Ob deževnem vremenu bi me utegnilo še splakniti v kakšno hišo, kamor voda ob večjih nalivih kaj rada vdira.

Vas pozdravlja

VAS BODICARI!

Imam dobrega prijatelja. Bine mu je ime. Bine pa ima prav tako dobrega prijatelja Franceta, ki ga poznam le po pripovedovanju.

No, Bine, ki je sicer po svojem družbenem položaju direktor neke manjše tovarne v Sloveniji, je samo mislil, da je France njegov res dober prijatelj, dokler ni včeraj njunega prijateljstva rahlo zasenčila tenčica razočaranja . . .

Bine mi je takole pripovedoval: „Veš, včeraj sem se namenil službeno obiskati obrat naše tovarne, ki je nekako 50 km oddaljen od matičnega podjetja. Z avtomobilom sem šel, seveda službenim. Sam sem vozil. Predvideval sem, da bom ostal na terenu kakih šest do sedem ur, tako da še pol dnevnice nisem mogel zaračunati, če sem hotel imeti čisto vest.“

Strastno je povlekel dim cigarete, ki si jo je bil prižgal in razpotegnil ustnice v desnem kotu kot da bi hotel s tem še bolj podkurtiti mojo radovednost. Jaz pa sem ga — priznati moram — nadvse pazljivo poslušal. Ne le zaradi vljudnosti . . .

„Pripeljal sem se do vasi K. g. Sonce je pripekalo in v mojem „Flatu“ je

Telica pred psiho

Dovolj nenavaden naslov, kajne? Ustvarjalci filmov bi mi bili zanj lahko zavistni. Vendar pa je naslov realen in zgodba pod njim prav tako.

Zgodilo se je to v našem kraju (kjer se steka Lipnica v Savo) in kjer že lep čas ni kakšnih kulturnih dogodkov, da bi mogli pisati o njih. Zato poročam o tem.

Zgodilo se je pa takole. Ko je onega dne okoli desete ure dopoldne pogledala gospodinja Agata v spalnico, če jo je že kdo pospravil, je samo še nekaj nerazumljivega vzkljnila, potem je pa omahnila hazaj v kuhinjo. Hudo se je namreč prestrašila. Z debelim požirkom vode se je pa osvestila in nato postavila nogo spet na spalnični prag. Tokrat je bil njen ponovni vzklj je jasen in razumljiv. Glasil se je: „O ti, praščeva žival!“ Na njeni in njenega zakonskega druga postelji je namreč stala, prav živahno mahala z repom v pozdrav in se nečimerno ogledovala v psihi — telica. Prava, živa, šekasta in in vsak način zelo kulturna telčka, ki se je prej pasla na sosedovem kmečkem vrtu. Kdo ve, kakšna potreba jo je prignala v hišo in pred ogledalo, najbrž pa potreba po civilizaciji (pripuščam rešitev tega vprašanja »psihiatrom«). Zanimalo vas bo pa morda še, da krič gospodinje telčke ni še zbudil iz kulta samoobčudovanja. Agata je morala gostji lep čas prav zlepa prigovarjati, da se je skobacala s posteljo in odparkljala, kamor je spadala.

Kadar se bo pa v našem Domu, kjer kultura že vse leto spi, zgodilo spet res kaj kulturnega, se bom pa še dosti raje oglašil.

Jf.

bilo kljub temu, da sem bil v sami srajci in da sem imel stransko okno odprto, neznosno vroče. Ustavil sem se v gostilni, kjer imajo vedno ledeno mrzlo pivo.

Stopim v gostilno, notri pa tak živ žav kot na semanji dan. Natakari- ca skakala sem in tja in stregla kopico otrok, ki so bili na ekskurziji. Malinovca še za sproti ni mogla dovolj narediti.

Naročim pivo in nestrpno čakam, da si pogasim žejo.

Medtem sem gledal otroke, nikjer pa nisem zapazil profesorjev, ki naj bi jih spremljali. Sam ne vem zakaj — toda pobaral sem prvega kuštravega fantiča, kdo jih spremlja na izletu. Rekel mi je: — Tam v sosednji sobici so naši tovariši profesorji! —

Najbrže bi pri tem tudi ostalo. Popil bi pivo in se odpeljal. Toda kot nalašč je natakari- ca v tistem trenutku odprla vrata lovske sobe in na okroglem pladnju nesla profesorjem »štetan« vina. Pogledal sem v sobico, in koga zagledam! — Prijatelja Franceta!

— O, živijo, Bine, kaj pa ti tukaj? — me pozdravi.

Se nisem mogel prav odgovoriti, ko mi je že velem, naj prisedem. Vsa zadrževanja, da moram službeno v naš obrat, da se moram podvzati, niso zalegla.

— Bine, nisi prijatelj, če ne prisedeš, vsaj za trenutek! Tole popijemo in gremo. Tudi mi smo namenjeni v isto smer, le da se bomo ustavili v počitniškem domu »Pri lesenem konjčku«, — je dejal.

Kaj sem hotel! Prisedel sem in v hipu mi je bilo žal.

France in družica profesorjev so bili namreč že malce dobre volje. No, jaz jim tega nisem zameril.

— Veš kaj Bine, — začne spet France, — ti imaš avto, kajne? —

Prikimal sem.

— Krasno! Boš popeljal mojih pet najboljših učencev do počitniškega doma. Tam nas počakate, saj bomo brž prišli za vami! —

Obotavljal sem se z odgovorom. Pa tudi če bi takoj bleknil, da ne bom, ne bi nič pomagalo . . .

— Bine, nisi prijatelj, če mi ne napraviš tega veselja! —

In spet. Kaj sem hotel! Plačal sem »štetan« vina in naložil pet odličnjakov, ki jih je France medtem izbral ter jih odpeljal. Seveda smo jih morali v počitniškem domu počakati, da so prišli za nami.

Ko so prišli, hajde, spet v vrtno restavracijo. Tam smo naročili pivo. Plačal sem »rundo« in hotel oditi . . .

— Pa si se jih lahko odkrižal? — sem vprašal Bineta, ki ga je pripovedovanje tako prevzelo, da je kaj.

— Kje pa! France naroči še eno »rundo«. Uprl sem se, on pa:

— Bine, nisi prijatelj, če boš kar tako odšel! —

Vdal sem se v usodo in v to, da ne bom ta dan ničesar opravil . . . Pa se France spomni, da bi me brčkone zelo razveselilo, če bi mi otroci zapeli kakšno pesem. — Zbral jih je in peli so. Lepo, moram priznati! — Pohvalil sem jih.

— Bine, nisi prijatelj, če sedaj otrokom ne naročiš nekaj! Ko so ti pa tako lepo zapeli! —

Se skupaj mi je že začelo presedati. Zaškripal sem z zobmi in siknil natakari- ci, naj prinese otrokom pet litrov malinovca.

»Otroci so bili, kajpada, hvaležni in mi zapeli še eno pesem . . .“

Meni je že šlo na smeh, vendar, da ne bi Bineta užalil, sem vzel iz žepa robček in se po sili useknil.

»Veš, potem sem vstal, plačal malinovca, obe »rundi« piva in odšel. France pa je že spet začel:

— Bine, nisi prijatelj, če . . . —

Moral sem ga strašno osorno pogledati, kajti kar sredi stavka je obmolnil . . .

»Tako vidiš, sem bil zaradi prijateljstva ob tisoč dinarjev in če bi ne bil direktor, se ne bi mogel izgovoriti. Lahko bi prišel še pred disciplinsko sodišče podjetja, ker sem šel službeno na pot in ni opravil . . .“

Zdajci smeha nisem mogel več zadrževati. Od srca, ne zato, da bi mu privoščil — ker vraga, da se zna to tudi meni slej ko prej pripetiti — sem se mu v brk zarežal.

»Ja, ja,« je še dejal in globoko zajel sapo.

Hotel sem mu sicer dati še en nauk, kako naj ravna v prihodnje, pa sem se premislil. Zato sem mu raje predlagal:

»Pojdi, Bine, greva na dva deci k »Razočaranemu prijatelju«, da poplakneš svojo žalost. Saj sva nemara prijatelja, Bine . . .“

IVAN ABRAM

Občinske doklade

V Vrbnjah pri Radovljici kmetujeta gospodinjci Tinca in Franca. Vsaka na svoji domačiji. Tinca ima svoj grunt, Franca pa mora živeti le od polovičnega. Njunih mož ne omenjam, ker imata le oni besedo pri hiši. Pretokli sta se skozi obvezne oddaje, odrajtali doslej, čeprav ne preradi, vse davščine, skratka — dobro sta gospodarili. Na zunaj sta se kot sosedji še kar trpeli, na znotraj je pa Franco žrla po malem nevoščljivost, ker je imela Tinca večji grunt, pa četudi njej ni manjkalo ne dela no jela.

Te dni pa je pri Franci le udarila zavist na plan. Prišlo ji je namreč na uho, da so na ObLO v Radovljici določili posameznim kmetijam občinske doklade. Ta, ki je Franco informiral, je pa menil, da so to nekakšno premije, torej denarne podpore. Toda na ObLO niso »naredili« po pravici. Določili so Tinci znatno večjo doklado, kakor pa Franci.

Franca tega ni več prenesla. Vzela je pot pod noge (njen dedec tako ni za tako rabo!) in se šla na občino pritožiti, ker je dobila prenižko doklado. Uslužbenec na občini že zlepa ni imel tako težavnega opravka kakor tokrat in rad si je obrisal pot s čela, ko je Franci dopovedal, da bo morala Tinca plačati doklado z davkom in da ne bo nič »potegnila«. No sedaj je bilo seveda vse prav. Franca je na ves glas pohvalila ljudsko oblast, ker s »ta malimi drži«.

Jf.

JUBILEJ KAMNIŠKIH GASILCEV

Kamniški gasilci so lepo proslavili 75-letnico obstoja in delovanja društva. Gasilsko vaj-jo na Titovem trgu je gledala velika množica Kamničanov. Sodelovala so mnoga okoliška društva, pa tudi poklicni gasilci iz Ljubljane, ki so prikazali gašenje z veliko lestvijo. Popoldne je bil mimohod pred častno tribuno, nato pa običajna zabava. Na slavnostni seji, na kateri so bili navzoči tudi predstavniki občine s predsednikom Jankom, je referent orisal društveno zgodovino in v glavnih točkah osvetlil požrtvovalno delo v 75 letih. Najstarejši član društva, 84-letni Franc Rebernik, in člana Tomo Homar ter Albert Uršič so že 45 let člani društva, Leopold Lampič pa 50 let. Kamničani so z veliko udeležbo pri slavnostnih proslavah dokazali, da so hvaležni društvu za njegovo požrtvovalno delo.

Z.

KAMEN spotike

Od Predoselj do Kranja pe- lje mimo Vočana bližnjica. Pot, ki jo uporabljajo številni delavci za na delo in domov, ima dva nevarna klanca. Na

njih se je že marsikdo preku- nil, pa tudi močno potolkel. Delavci se vprašujejo, kdaj se bo že vendar kdo spomnil na klanca in ju napravil varna za prehod. To je postalo posebno pereče, odkar je zaprt most čez Kokro.

Dne 26. julija 1957 smo se v rubriki »Kamen spotike« spota- kčili ob zaraščeni spomenik padlim v Predvorju. V zvezi s tem nam je terenska organizacija Zveze borcev v Predvorju poš- jasnila, da je spomenik zgrajen tako, da mora biti zaraščen.

Uredništvo

talo 12 tekmovalcev. Prvi bi moral priti na vrh Ljubelja Peter Mrak, ki je imel nogo v mavcu, vendar mu je motor takoj po startu odpovedal. Tudi Norberta Schmolzerja, ki je imel zlomljeno ključnico, prav tako ni bilo na vrh. Srbski tekmovalec v motorjih s prikolico do 500 ccm Coič in njegov sovo- zač sta prav na prvem ovinku nad platojem padla, nadaljevala nekaj metrov s tekmo-

vanjem, vendar na vrh zaradi okvare mo- torja nista prišla.

Letošnjih mednarodnih dirk na Ljubelju se je udeležilo tudi precej tekmovalcev, ki doslej še niso tekmovali na tej strmi in za- htevni proggi. Med mnogimi je bil tudi Italijan Guido Scavino, ki je tekmoval na le- nepem rdečem avtomobilu Alfa-Romeo GSW 1290 ccm. V tej kategoriji avtomobilov (do 1300 ccm) je tekmoval tudi stari znanec Lju-

belja, enoroki Alfred Hartmann, na novem vozilu, ki smo ga na Ljubelju prvič videli — DKW-Spyder 896 ccm in dosegel zelo dober čas 5.34.2. Odlikoval se je z zelo elegantno in drzno vožnjo.

Prav na dan tekmoovanja je prispel v Tržič tudi Anglež Larsen. Proge dostej sploh še ni videl in zato mu je vodstvo tek- movanja dovolilo pred startom motorjev do

500 ccm, poizkusno vožnjo. Vozil je seveda previdno, potem pa, ko je šlo zares, je vozil nekoliko hitreje. Dosegel ni kdo ve kaj, kar pa mu lahko oprostimo, saj na enkratnem treningu ljubeljske proge ni moč dodobra spoznati. Njegov »Norton« se je na ljubelj- skih strminah še kar izkazal.

Mladi slovenski tekmovalec Edvard Cu- den je v svoji kategoriji vozil izredno drz- no, kar ga je stalo padec na prvem ovinku

pri platoju. Toda takoj se je pobral in vo- zil naprej. Gledalci so njegovo požrtvo- valnost nagradili s poskanjem, toda že na naslednjem ovinku je moral odstopiti za- radi okvare stroja. Podobno usodo je do- živel srbski tekmovalec Božič, ki se je z avtomobilom zalezel v občestni kamen.

Tudi avstrijski tekmovalec z avtomobi- lom Porsche Speedster 1500 ccm je imel no- go v mavcu, vendar je vozil odlično. Vnovič se je pokazalo, da je za ljubeljske strmine najuspešnejši avtomobil Porsche. To je oku- sil tudi naš tekmovalec Malerič, ki je na Mercedesu vozil sicer pogumno in dobro, toda mašina ni »vlekla« tako kot bi on že- lel.

Letošnjih mednarodnih avto-moto dirk na Ljubelju so se udeležili tekmovalci iz Av- strije, Italije, Nemčije, Svice, Anglije in Jugoslavije. Skoraj vsi brez izjeme so po dirkah dejali, da bodo na Ljubelj še prišli, saj je ta tekmevalna proga med najzahtev- nejšimi v Evropi.

Se nekaj moramo poudariti. To pot so se močno uveljavili motorji naše tovarne iz Kopra Tomos-Puch, saj so skoraj v vseh kategorijah prevladovali.

Ob koncu še ugotovitev: celotna organi- zacija je bila na zavidni višini, tudi gostin- ci so se izkazali. Zeleti bi bilo, da bi tudi na vseh drugih množičnih športnih prire- ditvah bilo tako, kot prejšnjo nedeljo na Ljubelju . . .

I. A.

VIGENCI ROMAN 61

Nobeden se ni zmenil za njene besede. Stari je zaklical izpred kovačnice:

»Kdor hoče kaj doseči, naj sam leze skozi komat. S tujim denarjem bi se vsak lahko košatil. Zakopal si se v to godljo, zdaj se pa še reši iz nje.« Stopil je v kovačnico, hoteč pokazati sinu, da je zanj zadeva opravljena.

Dominik je obstal kakor vkovan. Čutil je, kako se mu srce stiska od sovraštva do očeta. Vsak tujec bi mu prej pomagal, oče pa noče!

Za njegovim hrbtom je vzdihnila mati:

»Dominka, morebiti si se pa res zaletel.«

Iz materinega glasu je spoznal, da ga mati tokrat razume, ker gre za Gašperinove vigenice, za njen dom.

»Nisem se zmotil, mati, dobro vem, kaj delam,« je rekel. Potem pa je speč zavrelo v njem, stisnil je pesti in siknil: »Stari naj se zaduši v svojem denarju! Po smrti mu ga dajte v grob, da ne bo hodil nazaj ponj! Opravi bom tudi brez njega in še celo njemu nakljub! Samo toliko mu povejte, da nikdar več ne bom prestopil njegovega praga!«

»Dominka! Človek mora marsikaj odpustiti!«

»Odpuščajte vi! Saj, z vami lahko počne, kar se mu zljubi.« Zgončevka si je brisala solze, v sinu je začutila vse tisto, kar jo je pri možu tako bolelo. Zato je rekla:

»Kolneš ga, pa si ves njegov, kolikor te je!«

Zmignil je z rameni, rekel zbogom in šel. Ko je stopal mimo kovačnice, se ni ozrl, od nikogar se ni hotel posloviti. To ni bil več njegov dom.

Jezen in pobit se je vračal v Kropo. Kljub temu pa ni obupal. Misil je, da bo popoldne kupil pri Hetoriju železo za denar. Zdaj bo treba poskusiti brez denarja. Odločno je stopil proti Hetorijevi hiši.

Starega Hetorija je našel v njegovi znameniti lovski sobi. Sedel je za mizo. Pred seboj na mizi je imel lovsko dvocevko, ki jo je čistil in mazal. Ko je Dominik pozdravil, je komaj dvignil glavo in je samo zamrmral:

»Kaj bo dobrega?«

Prišel sem zaradi kupčije. Vi imate dovolj železa za kladivca, ki ga ravno potrebujem. Ali bi ga prodali?«

»Železo za kladivca?« je zamrmral Hetori. »Nekaj ga leži v skladišču, toda nisem mislil, da bi ga prodal. Kar pripelješ k hiši, naj pri hiši tudi ostane, to je moje načelo. Saj si ga lahko kupiš drugod!«

»Že,« je rekel Dominik, »toda s tem bi zamudil nekaj dni, meni pa se mudi. Prav zdaj, takoj ga potrebujem.« Zaupljivo se je nagnil k Hetoriju. »Vidite, posrečilo se mi je skleniti majhno kupčijo. Kakor pravijo, se pri tem delu ne zasluži mnogo, toda zame, ki sem začetnik, bo kar dobro. Bolje je nekaj zaslužka kot nič. Če ne teče, naj vsaj kaplja.«

»Podjeten si,« je priznal Hetori. »Ko si prišel sem, sem mislil, da ne boš dolgo držal. No prav, le drži se, fant! Če se boš obdržal, tega ne vem. Vsak dan je huje. To čutimo celo mi, ki imamo svoje vigenice, ti pa moraš plačevati povrh še najemnino. Bojim se, da boš nazadnje omagal, da, da.« Hetori je udobno slonel pri mizi in na svojski, lenoben način izgovarjal tisti »da, da«. Potem je vprašal: »Koliko železa pa bi rad?«

»Kupim vse, kar imate.«

Hetori je osupnil, potem pa se je samovšečno nasmehnil in zmajal z glavo. »Železa je mnogo, ti pa govoriš, kot bi mogel vse skupaj plačati iz malega žepa.«

(Nadaljevanje s 5. str.)

osvetliti problem le z družbeno-politične plati. Mislim namreč, da je ta dejavnost toliko nerazvita, da že daleč zaostaja za ostalim družbenim življenjem na Gorenjskem, posebno če upoštevamo razvitost proizvajalnih sil in relativno močno kulturno tradicijo. Mislim, da se vsi strinjamo tudi v tem, da samo ljudsko-prosvetna dejavnost že dolgo ne zadošča več, saj so nekatera društva in cele dejavnosti ljudske prosvete po svojem nivoju še vedno v čitalništvu prejšnjega stoletja. Za našemu kmetu tak nivo kulturno-prosvetnega dela ne daje tistega, kar potrebuje, kaj šele delavcu v mestnem centru. Namesto, da bi diktirale nivo kulturno-prosvetnega dela potrebe naprednega delavca in kmeta, ga pa narekuje najbolj zaostal element v mestu in na vasi.

Svobode so sicer v tem oziru že napravile določan razvoj. Mislim celo, da bo že začelo škodovati družbenemu razvoju samemu, če ne bomo začeli tudi v tej smeri bolj delati. Gre za celotno duševno rast našega človeka in njegove kulturne izoblikovanosti. Imamo človeka, ki sicer dela s sodobnimi proizvajalnimi sredstvi, ki opravlja že precej komplicirane in zelo zahtevne družbeno-upravne naloge, v kulturnem pogledu pa je nerazgledan, na nizkem nivoju. Gre za to, da začnemo praktično upoštevati, da je človeku duhovna hrana enako potrebna, kot delo, zaposlitev in obnavljanje fizične sile. Ker sistem socialistične demokracije družbeno aktivizira široke plasti delovnega ljudstva, posebno industrijsko delavstvo, moramo tudi upoštevati, da se naš delovni človek zelo hitro razvija, njegovo obzorje raste in s tem rastejo tudi njegove kulturne potrebe. Njegove težnje po vsestranski izobrazbenosti so vedno močnejše. Mislim, da mi teh teženj nimamo registriranih in da zato v tako majhni meri zadovoljujemo te potrebe. Videti je, kot da bi še vedno veljalo staro buržoazno pravilo, da je višja kultura samo za izbrance, kvečjemu za inteligenco kot

Prešernovo gledališče - da ali ne?

slaj. Pred našimi očmi pa oblikuje delavec v pogojih delavskega in družbenega upravljanja v nekem smislu novo kategorijo umskega delavca. Temu novemu delavcu smo v prvi vrsti dolžni odpreti pot do višjih kulturnih vrednot in stvaritev in mu omogočiti vsestranski duševni razvoj.

Se iz dveh vidikov je to vprašanje pereče. Prvič, tudi naša inteligenca — stara in nova — se ne bo dalje duševno razvijala v sedanjih ozkih pogojih, zapadala bo že globlje v brezplodno in dolgočasno provincialno življenje, naveličana sama sebe in okolice. Drugič, že predšolski, šolski in izvenšolski mladini je treba približati in sistematično ter dovolj zgodaj posredovati kulturno - umetniško vzgojo, če hočemo, da ne bodo nove generacije enostransko vzgojene. Mislim, da to ni jalovo ugotavljanje potreb in le pobožna želja, ampak, da imamo vse potrebne sile in pogoje, da na tem področju vsaj začnemo s sistematičnim delom. Za začetek bi bilo n. pr. dovolj, da razvijemo delo obeh gledališč v Kranju in na Jesenicah, da omogočimo stalne likovne razstave v industrijskih krajih, da omogočimo kvalitetne koncerte, da organiziramo glasbeno šolstvo, da uredimo in izboljšamo študijske knjižnice, da organiziramo kvalitetne umetniške prireditve, literarne nastope in slinčo. Vsekakor je treba bolj podpreti obstoječe kulturno - umetniške ustanove in odpreti še nove ter jih usmeriti v javno ter vzgojno delo. V kolikaj razvitem kulturno - umetniškem življenju bo tudi ljudska prosveta lahko našla oporo za svoj vzpon.

»UMETNOST PRIPADA LJUDSTVU« (Lenin)

Naj mi bo zdaj dovoljeno opomniti še na besede največjega revolucionarja naših časov: »Umetnost pripada ljudstvu. S svojimi naj-

MAYFLOWER

Je bilo ime ladji, ki je l. 1620 prinesla prve naseljence iz Anglije v Ameriko. Zdaj so v Angliji izdelali v spomin na ta dogodek ladjo, popolnoma enako oni in jo poslali preko Atlantika. — Na sliki: »Mayflower« št. 2 je priplula v ameriško pristanišče Plymouth

A, hrošča?

Sedaj je postala že kar navada, da se študentje zaposlijo med počitnicami, da kjerkoli in kakorkoli zaslužijo nekaj denarja za izlet na morje, za obleko itd. Tudi jaz sem dobil delo: postal sem KONTROLOR KOLORADSKEGA HROŠČA.

Ta poklic je zelo lep, verjemite mi, ni težak, s kolesom prevozim vso bližnjo in daljnjo okolico. Sele sedaj sem spoznal lepote domačega kraja. In vendar bi skoraj raje vihtel kramp. Zakaž?

Zavijem okoli bogate kmečke hiše, na njihovi njivi sem opazil cel roj drugega rodu hrošča. Skozi okno pogleda rdečelično dekle. Razvije se tale pogovor:

»Ali pri Vas kaj zatirate hrošča?«

»A, hrošča?« Saj ga ni!

»Gotovo se motite, na vaši njivi sem ga opazil precej.«

»Ja, potem sem pa slabo pogledala!«

»No, le oprasite njivo s pantakanom!«

»Če bomo utegnili.«

»Se nisem zavil za vogal, sem začul smeh in:

»Ja, prišel je zaradi hrošča, kar sam ga naj gre pobirati!«

ooo

Pri revni bajti srečam staro:

»Mama, sedaj je pa že novi hrošč tu, ga boste kaj pobirali?«

»Ne, tega pa ne utegnemo — ga bomo pa drugo leto spet.«

ooo

Pridem domov, pa mi »referirajo«:

Pri nas je bil neki kmet in dejal, da ga ne bi prijavil, češ da bo jutri poprašil njivo.

ooo

Prav zaradi neprizadevnosti, neprosvetljenosti in težnje po podkupljivosti, ki sem jo opazil pri našem kmetu, mi je lahka služba postala težka. Nihče ne misli, da bo mogoče jutri res prepozno.

K. J.

ZGODOVINSKI IN DRUGI PAPERKI Z GORENJSKE

Kranju so gospodovali celjski grofje v prvi polovici 15. stol., ko jim je prepustil nadvojvoda Friderik mestni stolp. Približno štiri leta kasneje pa se je vnel prepri med avstrijskima vojvodoma Friderikom in Albrehtom zaradi razdelitve dežel. Celjska grofa Friderik in Ulrik sta držala z Albrehtom. Vojkovođa celjskih grofov Jan Vitovec je neke viharne noči v letu 1435 napadel mesto Kranj in ga premagal. Zmage pa se ni veselil dolgo, ker je cesar Friderik poslal pomoč in so njegovi vojaki na podoben način zavzeli mesto ter obkolili Albrehtovo posadko in vojsko celjskih grofov. Odvzeli so jim konje in jih razorožili. Ker celjski grofje vsa naslednja leta niso priznali cesarskim podložnikom je cesar Friderik IV. 2. avgusta 1437 pozval celjskega grofa Ulrika, naj on in njegovi ljudje puste v miru cesarske podložnike in kranjske meščane. Ako pa misli, da ima od njih pravico kaj zahtevati, naj se obrne na kranjskega vicedoma.

V Kranju so imeli svoja posestva tudi grofje ortenburški. Leta 1256 je dodelil koroški vojvoda in takratni lastnik mesta ortenburškima grofoma Henriku in Frideriku pripraven prostor za zgradbo trdnjave, to pa le pod pogojem, da ne naredita meščanom nikake škode. Ako bi jo napravila, bi jo morala povrniti v šestih tednih.

Obenem sta morala odstopiti brižinski škofom grad Stražišče (Wartenberg) na pečini pod Šmarjetno goro pri Rakovci. Medtem pa jima je umrl oče in brata sta se pri razdelitvi dediščine sprla. Pobotala sta se šele 1263, tako da je dobil Henrik posestva na Gorenjskem do Sore, tedaj fudi trdnjavo ali grad Kiselstein, ki sta si ga preje zgradila v Kranju. Ime je dobil grad po poznejšem lastniku Ivanu Kizlju, ki ga je posedoval v 18. stol. Leta 1578 mu je cesar Karol namreč dovolil, da sme svoje stanovanje v Kranju nazivati Kiselstein in ga je obenem oprostil vseh davščin, ki so jih morali plačevati ostali hišni posestniki v mestu. Leta 1602 je grad zastavil svojima bratoma Francu in Kristofu Mazgonu v Orteneku za vsoto štirinajstisoč goldinarjev. Leta 1639 je bil lastnik Henrik Paradaiser, za časa Valvasorja pa grof Franc Barbo. Danes je v njem namešten internat vaješke šole.

V srednjem veku so se v Kranju pogostokrat shajali vsi kranjski vitezi in prirejali turnirje, takrat najbolj priljubljene viteške igre. Dogodilo se je, da je pri uprizorjanju turnirjev ubil leta 1311 karniški vitez Diepold poslednjega gospoda iz graščine Landprels v mirnopeški župniji na Dolenjskem.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE: DA ALI NE?

O ukinitvi Prešernovega gledališča je razpravljala tudi Gledališki svet, družbeni organ upravljanja gledališča, v katerem so ugledni javni, politični in kulturni delavci. Soglasno je sprejel stališče, da Prešernovega gledališča ne gre ukiniti. Razpravljal je o tem vprašanju okrajni Svet za prosveto in kulturo. Tudi njegovo stališče — in to je stališče prvega pristojnega organa ljudske oblasti — je bilo soglasno: Prešernovega gledališča ne smemo ukiniti, ker je to v nasprotju z načeli naše kulturne politike.

Ali ne bi po vsem tem kazalo razpravljati raje o slabostih Prešernovega gledališča, o načinih in poteh, kako bi te slabosti odpravili, o pomoči gledališču, da bo v bodoče uspešneje opravljalo poslanstvo, zaradi katerega je bilo ustanovljeno — kot pa o njegovi ukinitvi?

Naj kdo gleda na te neurejene zapiske tako ali drugače, naj se z mnenji pisca strinja ali ne — eno je gotovo:

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE JE NAJPOMEMBNEJŠA KULTURNA USTANOVA V NAŠEM OKRAJU. ŽE ZAVOLJO TEGA, ČE ZARADI DRUGEGA NE, JE TOREJ TREBA TAK KORAK, KOT BI BILA NJEGOVA UKINITEV, NADVSE DOBRO PREMISLITI IN PRI TEM UPOŠTEVATI VSA MNENJA IN VSE ARGUMENTE. KAJTI LAHKO JE GLEDALIŠČE UKINITI — ČE BI GA PA KDAJ HOTELI NA NOVO USTANOVITI, BO SPET TRAJALO PET ALI DESET LET, PREDEN SE BO TRDNO POSTAVILO NA NOGE.

Naj še enkrat povem: ne pozabimo, da ... mi ne bomo gradili nekakšnega socializma, ki se kaže v takih ali drugačnih spomenikih iz kamna ali železa, za nas je in ostane osnovni cilj socializma: svoboden in kulturn človek.

MILOŠ MIKELN